

بِسْمِ تَعَالَى

سیمای نیکوکاری
شهر سندج

مدیر پروژه: علیرضا اسکندری نژاد

جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها: فرزین مؤذن‌زاده و احمد سعیدی ورنوسفادرانی

طراح جلد و صفحه‌آرا: فاطمه رفیعی

لجستیک: محمدحسین مشکی و سیدمهدی مهدوی طباطبایی فرد

وبسایت اطلس خیر ایران: atlas.kheir.ir

ایمیل اطلس خیر ایران: atlas@kheir.ir

آدرس: تهران، کارگر شمالی، کوچه‌ی اردهال، پلاک ۶، واحد ۳

کد پستی: ۱۴۱۳۶۵۳۴۴۲

معرفی بنیاد خیریه‌ی راهبری آلاء

انسان برای رشد، به یک زندگی متعالی نیاز دارد تا در بستر آن بتواند ابعاد مختلف وجودی‌اش را ارتقاء و رشد دهد. ابعاد حیات نیازمند تعالی هستند تا آسایش جسمانی، آرامش روحی، دنیا و آخرت را با هم داشتن و سرانجام وصول به حق، رسیدن به قرب باری تعالی و تخلق به اخلاق الهی محقق شود.

حال انسان با توان محدود، چه راهی برای تعالی‌بخشی به ابعاد گوناگون حیات خود و سایرین پیش رو دارد؟ به تعالی کدام بعد باید پردازد؟ کدام بعد اساسی و زیربنایی‌تر است؟ کدام بعد پیش‌نیاز، محرک و رشددهنده‌ی سایر ابعاد است؟ کدام بعد در جامعه عهده‌دار کمتری دارد؟ کدام بعد اولویت بالاتری دارد؟

پرداختن به کدام بعد اثربخش‌تر است؟

بر این مینا جمعی از خیرین اصفهان با حمایت معنوی مرحوم حجت‌الاسلام حاج شیخ مهدی مظاهری -یادگار معنوی شهر اصفهان و از بنیان‌گذاران بسیاری از مراکز خیریه‌ی موفق و ماندگار- و با تلاش و دغدغه‌ی بسیار خانواده‌ی خیراندیش و کارآفرین ایشان، در سال ۱۳۸۸ بنیاد خیریه‌ای را با نام آلاء تأسیس کردند تا به‌واسطه‌ی آن مسئولیت و تکلیف خود را در مقابل خداوند، خویشتن و جامعه انجام دهند. تکلیفی مبتنی بر بسترسازی لازم برای دستیابی به حیات طیبه از راه تولید، کارآفرینی، ثروت‌آفرینی، پرهیز از کنزاندوزی و هدایت هوشمند سرمایه‌ی به‌دست‌آمده در حوزه‌ی خیر و عرصه‌های فرهنگی. بنیاد خیریه‌ی راهبری آلاء نگاه آرمانگرا و اندیشه‌ی نظام‌مند راهبردی توحیدی را با حرکت جهادی، علمی، پویا و درون‌زا، مردمی و براساس فناوری‌های روز درهم آمیخت تا بتواند امور خیری را به سرانجام برساند که اثربخشی آن تا سالیان طولانی ماندگار بماند. ابزار ایجاد و حفظ این ماندگاری، برنامه‌ریزی مبتنی بر آینده‌پژوهی، تدبیر و استفاده‌ی بهره‌ور از منابع است که در اسناد راهبردی و هدف‌گذاری‌ها جلوه‌گر شده و طبق برآورد صورت گرفته فاز اول این هدف‌گذاری‌ها در سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری می‌رسد. حضور نخبگان و متخصصان خلاق، زمینه‌ی تشکیل کمیته‌های تخصصی را فراهم آورده که این مهم بر غنای برنامه‌ریزی‌ها افزوده است. فعالیت‌های بنیاد خیریه‌ی آلاء با تکیه بر سرمایه‌ی انسانی کارآمد و

تجربیات ارزشمند امر خیر به صورت منسجم، تشکیلاتی و به شیوه‌ای نوین انجام گرفته است و در بستر مدیریت دانش با ارائه‌ی الگوهای سرآمد، جریان‌ساز خواهد بود. هم‌اکنون بنیاد آلاء برای دستیابی به شاخصه‌ای تعالی، اهداف، اثربخشی و جریان‌سازی در جامعه‌ی هدف و ایجاد یک زنجیره ارزش مولد در عرصه‌های معیشت، سلامت، تبلیغ، تربیت، توسعه‌ی نیکوکاری و تمسک به ولایت اهل بیت (علیهم‌السلام) به فعالیت می‌پردازد تا به حیات طیبه در آرمان‌شهر مهدوی نزدیک شود.

معرفی خیرماندگار

توجه ویژه به موضوعات خاص امور خیر شامل: فرهنگ‌سازی و ترویج، ایجاد انگیزش، اصلاح مدیریت، آموزش و ایجاد مهارت، تعامل و هم‌افزایی، پشتیبانی ایده و خلاقیت، رفع موانع رشد خیر و گفت‌وگو سازی نیکوکاری، سبب شد بنیاد خیریه‌ی راهبری آلاء رویکردی را با عنوان خیرماندگار دنبال کند که به سوی راهبری دانش‌بنیان امور خیر گام برمی‌دارد.

خیرماندگار برای این منظور در چهار حوزه: مدیریت دانش امور خیر و نیکوکاری، مدیریت پایش و بهینه‌سازی امور خیر و نیکوکاری، فرهنگ‌سازی و ترویج امور خیر و نیکوکاری و پرورش سرمایه‌های انسانی امور خیر و نیکوکاری اقدام به برنامه‌ریزی و فعالیت نموده است.

منظورمان از راهبری دانش‌بنیان امور خیر، الگوسازی، جریان‌سازی و بهینه‌سازی در حوزه‌ی امور خیر است. به عبارت دیگر سعی‌مان بر آن است که با تولید و به‌کارگیری دانش در حوزه‌ی امر خیر، منابع محدود خیریه‌ها و خیرین، عالمانه و بهینه هزینه شود و با فرهنگ‌سازی در این حوزه به‌جای آنکه تنها تعداد معدودی از جامعه عنوان خیر را به دوش کشند، هر ایرانی یک نیکوکار باشد، تا دست در دست یکدیگر، بتوانیم مشکلات و معضلات جامعه را بهتر و کارآتر برطرف نماییم. جهت نیل به اهداف مورد نظر تاکنون مراکز زیر مجموعه‌ی خیرماندگار شامل: مرکز پژوهشی آلاء، کلینیک مهارت‌های نیکوکاری خیرماندگار، مرکز فرهنگ‌سازی نیکوکاری و مرکز توسعه‌ی نیکوکاری راه‌اندازی و شروع به فعالیت نموده‌اند.

چراغ

معرفی اطلس خیر ایران

اطلس خیر ایران اولین پایگاه تخصصی تجمیع و تحلیل داده‌ها در زمینه‌ی نیکوکاری و امر خیر است. این سامانه با اهدافی چون ایجاد پایگاه اطلاعاتی و داده‌ای از فعالان حوزه‌ی نیکوکاری، تجمیع و نشر اطلاعات حوزه‌ی نیکوکاری جهان، تجمیع و نشر اطلاعات حوزه‌ی نیکوکاری ایران، نشر گزارش سالیانه فعالیت‌ها، تهیه و انتشار نخستین دایره‌المعارف نیکوکاری دوزبانه، نشر پژوهش‌های بین‌المللی و ملی مرتبط با حوزه‌ی نیکوکاری، انتشار مقالات مرتبط با حوزه‌ی نیکوکاری، انتشار تحلیل‌ها و بررسی‌های مرتبط با حوزه‌ی نیکوکاری، بهره‌گیری از شاخص‌های بین‌المللی حوزه‌ی نیکوکاری و بومی‌سازی این شاخص‌ها برای انجام پژوهش‌های داخلی به جمع‌آوری و تحلیل انواع داده‌ها در زمینه‌ی امر خیر، نیکوکاری و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌پردازد. جامعه‌ی هدف مورد پژوهش این سامانه محققان حوزه‌ی نیکوکاری، مدیران و کارکنان مؤسسات خیریه، مدیران دولتی و افراد دغدغه‌مند در حوزه‌ی امر خیر هستند.

اطلس خیر ایران

ما در اطلس خیر ایران تلاش می‌کنیم تا با جمع‌آوری، تولید و تحلیل داده‌های مختلف مرتبط با حوزه نیکوکاری، تصمیم‌گیری را برای فعالان در این حوزه تسهیل کنیم. اطلس خیر ایران با راه‌اندازی «بانک اطلاعاتی خیریه‌ها» و در دسترس قرار دادن این بانک اطلاعاتی، به همه اندیشمندان این عرصه کمک می‌کند تا به اطلاعات مورد نیاز خود در خصوص خیریه‌های کشور دست پیدا کنند. همچنین، اطلس می‌کوشد تا با تولید و تحلیل داده‌های مختلف از جمله گفت‌وگو با فعالین حوزه خیر، تهیه گزارش آماری خیرخواهی و ترجمه معتبرترین پژوهش‌ها و اسناد نیکوکاری بستر مناسبی را به‌عنوان یک پایگاه داده‌ای حوزه خیر فراهم کند. تیم اطلس با تلاش در انتشار این داده‌ها می‌خواهد حوزه خیر را آکنده از خلأ معرفتی و دانشی کند تا تصمیم‌گیری در زمینه خیر برای مردم و ذی‌نفعان سهل‌تر گردد.

پیشگفتاری بر گزارش سیمای نیکوکاری

گزارش سیمای نیکوکاری ایران که با تمرکز بر مراکز استان‌ها از سوی اطلس خیر ایران منتشر خواهد شد، بر محیط نیکوکاری و خیرخواهی تمرکز دارد و تلاش می‌کند تا داده‌ها و یافته‌های مفیدی را در حوزه سیاست‌گذاری، مدیریت و کنشگری حوزه‌ی خیر در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد. به‌عنوان مقدمه لازم است خاطرنشان کنیم که گزارش سیمای نیکوکاری، یک گزارش توصیفی و تحلیلی است. در این گزارش، خوانندگان با نظرات فعالان حوزه‌ی خیر هر استان در خصوص چالش‌ها، پتانسیل‌ها، پیشینه و سایر اطلاعات ضروری به‌نحوی مستقیم ارتباط پیدا می‌کنند. در انتهای هر گزارش نیز یافته‌های تحلیلی به‌صورت اجمالی بیان می‌شود.

پیشینه‌ی این گزارش به طرحی بین‌المللی باز می‌گردد که مکتب نیکوکاری خانوادگی لیلی (Lilly Family School of Philanthropy) واقع در دانشگاه ایندیانا تحت عنوان Global Philanthropy Environment یا محیط جهانی نیکوکاری منتشر می‌کنند. این طرح پژوهشی که در بیشتر از ۷۰ کشور دنیا اجرا می‌شود، شامل یک بخش کمی و یک بخش کیفی است. در اصل، مجریان طرح از متخصصان حوزه‌ی نیکوکاری در کشورهای مختلف می‌خواهند که به یک پرسشنامه پاسخ دهند و یک گزارش توصیفی در پاسخ به چهار سؤال تشریحی را نیز تکمیل کنند. نهایتاً از داده‌های به‌دست‌آمده، رتبه‌بندی کشورها از حیث محیط نیکوکاری مستخرج می‌شود. متأسفانه به هر دلیلی، این پژوهش در خصوص ایران صورت نپذیرفته است و ما از این‌رو فرصت را جهت بومی‌سازی و انجام این پژوهش در ایران مغتنم شمردیم.

ساختار گزارش سیمای نیکوکاری بدین صورت است که گزارش هر مرکز استان در این قالب منتشر می‌شود:

الف) یک مقدمه در خصوص شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نیکوکاری آن؛

ب) بدنه‌ی اصلی گزارش که مبتنی بر داده‌های مستخرج از پرسش‌نامه و مصاحبه‌های تخصصی با فعالان حوزه‌ی خیر (مدیران و کارمندان ارشد خیریه‌ها، مدیران دولتی متولی امر خیر، پژوهشگران حوزه‌ی خیر و سایر افراد فعال این حوزه) آن مرکز استان است؛

ج) یک نتیجه‌گیری تحلیلی در خصوص شاخص‌های اصلی محیط نیکوکاری آن مرکز استان.

امید است که مجموعه گزارش‌های سیمای نیکوکاری بتواند گامی هرچند کوچک در جهت اعتلای فرهنگ نیکوکاری، تقویت خیریه‌ها و بهبود تعامل در این حوزه بردارد.

علیرضا اسکندری نژاد

مدیر پروژه‌ی سیمای نیکوکاری ایران

پرسش‌های پژوهش

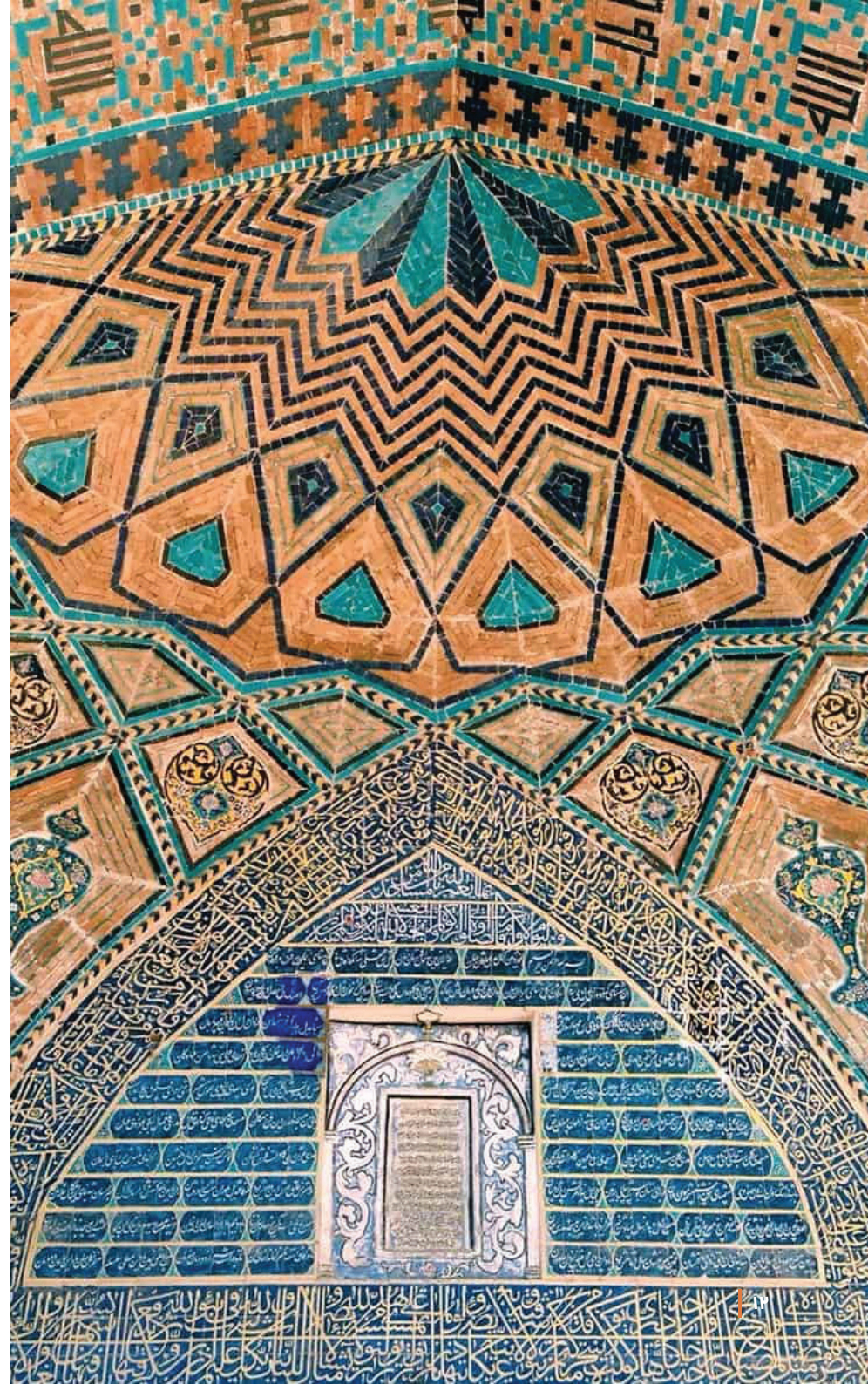
- وضعیت محیط خیرخواهی شهر سنندج چگونه است؟
- مهم‌ترین حوزه‌های فعالیتی خیریه‌های سنندج کدامند؟
- خیریه‌های سنندج با چه چالش‌های عمده‌ای روبه‌رو هستند؟
- تغییرات لازم برای بهبود محیط خیرخواهی در شهر سنندج کدامند؟
- آینده‌ی فعالیت‌های خیریه در شهر سنندج چگونه خواهد بود؟

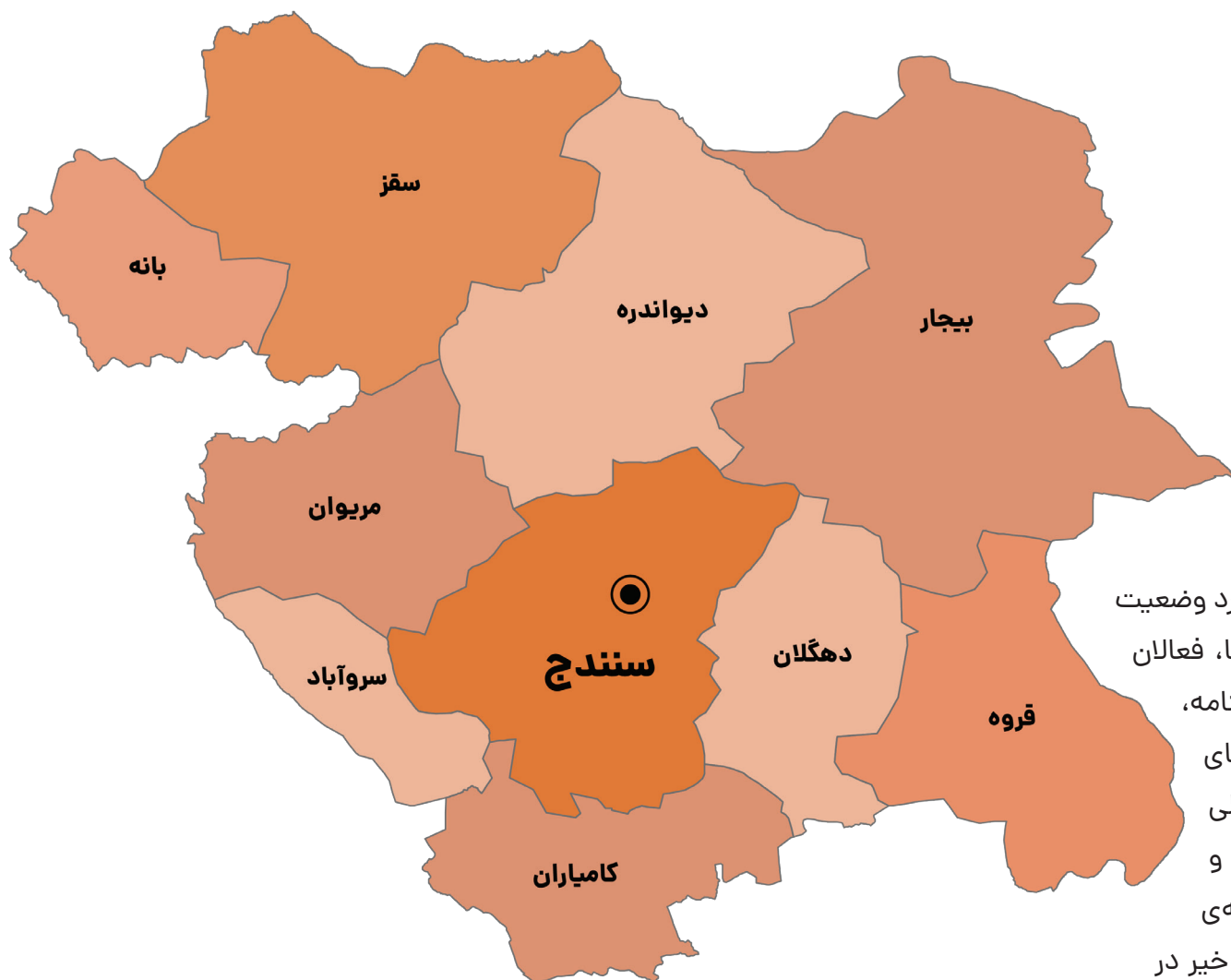
اهداف پژوهش

- شناسایی ویژگی‌های فضای خیرخواهی شهر سنندج.
- شناسایی چالش‌های خیریه‌ها در سنندج.
- بررسی تأثیرات معضلات اجتماعی و اقتصادی بر روی عملکرد خیریه‌های شهر سنندج.
- شناسایی تغییرات لازم برای بهبود عملکرد خیریه‌ها در سنندج.

کلیدهای پژوهش

- تأمین مالی خیریه
- روحیه‌ی همیاری مردم
- معضلات اجتماعی
- بخش دولتی و خیریه‌ها

خلاصه‌ی اجرایی

در گزارش سیمای نیکوکاری شهر سنندج تلاش شده است تا از خلال مصاحبه با مسئولان و کارمندان ارشد ۹ مؤسسه‌ی خیریه‌ی این شهر به دیدگاهی روشن در مورد وضعیت مراکز خیریه‌ی سنندج برسیم. علاوه بر این گفت‌وگوها، فعالان عرصه‌ی نیکوکاری در این شهر با تکمیل یک پرسشنامه، دارای ۵ محور اصلی سهولت عملیاتی‌سازی سازمان‌های خیرخواهانه، مشوق‌های مالیاتی، جریان بین‌المللی خیرخواهانه، محیط سیاسی و محیط اجتماعی-فرهنگی و همین‌طور پرسشنامه‌ای شامل ۱۴ عرصه و ۵۷ زیرعرصه‌ی حوزه‌ی نیکوکاری، داده‌های ارزشمندی را در زمینه‌ی امر خیر در

اختیار ما قرار دادند. طی گفت‌وگوهای انجام شده با مسئولان مراکز خیریه، علاوه بر آشنایی با سابقه‌ی فعالیت هر مؤسسه و حوزه‌ی فعالیت و شیوه‌ی کنشگری آن، تلاش کردیم فرصت‌ها و چالش‌های عمده‌ی محیط خیرخواهی شهر سنندج را بشناسیم و از فعالان در این محیط راهکارهای مناسب برای سهولت کنشگری در آن و بهبود کلی فضا را جویا شویم. یافته‌های پژوهش پیش رو می‌تواند تصویری روشن‌تر از محیط خیرخواهی شهر سنندج به دست دهد. همچنین به مدیران خیریه‌ها و مدیران دولتی در جهت شناخت موانع موجود بر سر کار خیر و بهبود فضای فعالیت مؤسسات خیریه و اعمال تغییرات لازم در این مسیر کمک کند.

بیکاری گسترده در این استان همراه با خود مسائل اجتماعی بسیاری همچون مهاجرت‌های گسترده، فقر، اعتیاد و حاشیه‌نشینی را به وجود آورده است که گستردگی آن‌ها عرصه را بر فعالیت‌های خیریه تنگ و تنگ‌تر می‌کند.

در مجموع می‌توان گفت شهر سنندج از محرومیت‌های خاصی رنج می‌برد و با برخی معضلات اجتماعی روبه‌روست که شاید به این شکل و ابعاد در بیشتر مناطق کشور وجود نداشته باشد. همین محرومیت‌ها و معضلات به‌خصوص و ابعاد گسترده‌ی آن، خیریه‌های این شهر را با موانعی روبه‌رو کرده که خاص خود آن‌هاست و راه‌حل‌های مخصوص خود را نیز می‌طلبد. ما تلاش کردیم در گفت‌وگوی خود با فعالان حوزه‌ی خیر سنندج، این موانع را شناسایی کرده و از رویکرد آنان در مواجهه با این چالش‌ها آگاه شویم. همچنین سعی کردیم نظر فعالان بومی عرصه‌ی نیکوکاری را در رابطه با تغییراتی که برای بهبود شرایط لازم می‌دانند، جویا شویم.

سخن کوتاه؛ ماحصل این‌گفت‌گوها و نظرسنجی‌ها با فعالان خیریه در ادامه‌ی گزارش آمده است. پرسش‌های مطرح‌شده در گفت‌وگو با مسئولان خیریه‌های مختلف با توجه به حوزه‌ی فعالیت آن مراکز و سمت‌وسوی مصاحبه، گاه تفاوت‌هایی دارد. اما در تمامی موارد، محورها و پرسش‌های اساسی گزارش سیمای نیکوکاری حفظ شده است تا در نهایت بتوان داده‌ها را به‌خوبی تفسیر و تحلیل کرد و نتایج لازم مدیریتی و سیاست‌گذارانه را از آن‌ها استنتاج نمود.

مختصری درباره‌ی شهر سنندج

شهر سنندج، مرکز استان مرزی کردستان در غرب ایران، از بزرگ‌ترین شهرهای کردنشین ایران است. بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ هجری شمسی

سنندج با حدود چهارصد هزار نفر از ۲۰ شهر پرجمعیت ایران به شمار می‌رود. سنندج را معمولاً با مردم مهمان‌نواز، موسیقی محلی و طبیعت کوهستانی بکرش می‌شناسند. از خصایص برجسته‌ی مردم این شهر می‌توان به روحیه‌ی همیاری و کمک به نیازمندان اشاره کرد. تعداد خیریه‌های موجود در سنندج نسبت به جمعیت آن بسیار زیاد است. به گفته‌ی فعالان محلی این حوزه، عدد خیریه‌های فعال در این شهر به ۳۰ تا ۴۰ مرکز می‌رسد. این مسئله البته هم امیدوارکننده است و هم نمایانگر وجود و گستردگی برخی مشکلات.

وَاحْسِنُوا إِنَّا لِلَّهِ حَبِيبٌ مِّمَّصِينٍ

گفت‌وگو با جناب آقای سودمند ساعدپناه

مدیرعامل خیریه‌ی ساناهی

❓ در ابتدا لطفاً خودتان را معرفی کنید و بفرمایید این مجموعه‌ی خیریه از چه سالی و با چه اهدافی فعالیت خود را آغاز کرده است؟

من سودمند ساعدپناه هستم؛ مدیرعامل بنیاد خیریه‌ی ساناهی. حوزه‌ی فعالیت ما پیشگیری از آسیب‌های روانی اجتماعی است. از آنجا که اعضای هیئت مدیره جزو اعضای هیئت علمی دانشگاه هستند، تصمیم گرفتیم بیشتر در حوزه‌ی آموزش و مشاوره‌ی روانشناختی و پیشگیری از آسیب‌های روانی-اجتماعی کار کنیم. البته همان‌طور که می‌دانید، وقتی یک مؤسسه‌ی خیریه تأسیس می‌شود، قاعدتاً کارهای حمایتی هم باید انجام دهد. در این راستا ما به حدود صد و بیست کودک ماهانه شیرخشک می‌دهیم. در حوزه‌ی درمان هم فعالیت‌هایی داریم. با بسیاری از مراکز تفاهم‌نامه‌هایی اجرا کردیم که طی آن‌ها افراد را به مراکز معرفی می‌کنیم تا کارشان به‌صورت رایگان در این مراکز درمانی انجام شود. همچنین یک مرکز مشاوره‌ی روانشناختی هم داریم که چند تن از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها به‌صورت رایگان در آن کار می‌کنند و به افرادی که به این حوزه نیاز دارند مشاوره می‌دهند. به‌علاوه همایش‌هایی را هم در زمینه‌ی پیشگیری از آسیب‌ها برگزار کرده‌ایم. بهترین آن‌ها هم همایشی در زمینه‌ی تربیت جنسی کودکان بود که در سال ۱۳۹۸ برگزار شد. در این همایش نزدیک ۳۳۱ نفر شرکت کردند؛ پدر و مادری که دغدغه داشتند. بنده در این همایش سؤالات افراد را مرتب می‌کردم و متوجه شدم برای فرزندان ۵۰ درصد از افراد حاضر تعرض جنسی صورت گرفته و جالب اینکه بخش عظیمی از این اتفاق از طریق محارم و خویشاوندان بوده است. این مسئله بیانگر اهمیت همین آموزش‌هاست. خانواده‌ها موظف هستند به فرزندانشان آموزش بدهند. مثلاً اینکه نقاط حساس بدنشان کجاست و چه کسانی می‌توانند آن‌ها را ببینند. در ایام کرونا هم

چیزی حدود پنجاه برنامه مجازی در حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی داشتیم که استقبال خوبی هم از آن‌ها به عمل آمد.

❓ اگر بخواهید شهر سنندج را برای یک فرد غیربومی توصیف کنید، چه می‌گویید؟

ما شهر سنندج را برای غیربومی‌ها پاریس کوچولو معرفی می‌کنیم. شهر سنندج به نظر من شهر خوب و تمیزی است و مردمش با فرهنگ‌اند. البته به‌خاطر مهاجرت‌های بسیاری که به این شهر بوده، بافت فرهنگی آن کمی متکثر شده است. سنندج خیلی مهاجرپذیر است و در حاشیه‌ی آن شهرکی تأسیس شده به اسم نایسری که یکی از بزرگ‌ترین حاشیه‌های شهر ایران است. اصفهان هم یک شهرک حاشیه‌ای دارد، اگر اشتباه نکنم. بنده ده سال پیش به شورای شهر گفتم مواظب نایسری باشید. گفتند در محدوده‌ی ما نیست. وقتی هم که نایسری جزو محدوده شد، جمعیت نود هزار نفری پیدا کرده بود. الان نایسری از دیواندره و خیلی از شهرهای این استان بزرگتر است. جمعیتش هم زیاد است و از همه‌ی اقشار در آن ساکن‌اند. این در صورتی که است که بافت و بستر شهری مناسبی ندارد. خب مشخص است که چنین پدیده‌ای فاجعه به بار می‌آورد.

❓ با این اوصاف وضعیت خیریه‌های شهر سنندج را چطور می‌بینید؟

مردم این شهر مردم خیری هستند و در این حوزه کار می‌کنند. اما باید در سمت‌وسوی درست قرار بگیرند. منظورم این است که باید خیرین را به سمت اولویت‌های موجود هدایت کرد. در این مسیر هم باید شفاف‌سازی صورت بگیرد. اگر این امر اتفاق بیفتد مردم هم کمک بسیاری خواهند کرد.

❓ مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی خیریه‌ها را چه می‌بینید؟
دولت. چالش اصلی دولت است. دولت مطلقاً نه از مؤسسات، نه از ان‌جی‌اوها و نه از فعالان اجتماعی هیچ مشاوره‌ای

نمی‌گیرد. مثلاً یک زمانی گفتند دیوان محاسبات اعلام کرده که هر مؤسسه‌ی خیریه‌ای یک شماره‌ی حساب داشته باشد. ما گفتیم بگذارید ده تا داشته باشند، ولی از یکی برداشت کنند. این‌گونه روند هزینه‌ها هم مشخص می‌شود. گفتند راستی چه فکر خوبی. بعد دوباره همان بخشنامه‌ای را که فرستادند، لغو کردند. خب باید از روز اول این مسائل را مطرح کنند تا دوباره کاری پیش نیاید. مهم‌ترین چالش دولت هم تنوع صدور مجوز فعالیت است.

البته ناآگاهی افراد و مؤسسات از قوانین هم مزید بر علت است. ما در خانه‌ی خیرین هر سال چند کارگاه آموزشی برگزار می‌کنیم که در آن‌ها مسائلی مانند نوشتن اظهارنامه‌ی مالیاتی، قراردادهای فعالیت افراد یا اجاره‌ی املاک را به مؤسسات آموزش می‌دهیم. همچنین به مؤسسات می‌گوییم که سعی کنید بسته‌های حمایتی را کم کنید و به‌جای آن کارآفرینی انجام دهید. ما خودمان الان در مؤسسه به دوازده خانم چرخ‌خیاطی و سردوز دادیم و کارشان را رصد می‌کنیم. در این میان تغییر نسل مدیران از اهمیت بسیاری برخوردار است. تغییر مدیران و تربیت نسل جدید در حوزه‌ی نیکوکاری واقعاً ضروری است.

❓ مددجویانی که برایشان کارآفرینی کرده‌اید، بازار فروش هم دارند؟

بله. البته بازار پیچیده است، اما خب می‌شود همکاری‌هایی صورت داد. برای مثال به بیمارستان‌ها پیشنهاد دادیم لباس‌های مصرفی‌شان را به مؤسسات خیریه سفارش بدهند. گفتند نمی‌شود و بایستی مناقصه برگزار کنند. گفتیم خب مناقصه برگزار کنید، هرکسی هر قیمتی داد، ده درصد کمتر از آن را به مؤسسات خیریه بدهید. اما همچنان همکاری نمی‌کنند. اگر همکاری می‌کردند، حداقل سی نفر از خانم‌ها را می‌توانستیم آنجا به کار بگیریم.

❓ در حال حاضر مهم‌ترین اولویت‌های خیر شهر سنندج را چه می‌دانید؟

من فکر می‌کنم اولویت‌های سنندج ابتدا حوزه‌ی درمان و بعد کارآفرینی باشد. البته منشأ بسیاری از آسیب‌ها هم اعتیاد است؛ زنان بی‌سرپرست، بدسرپرست، کودک‌آزاری، قتل، جنایت، فساد همه از اعتیاد نشأت می‌گیرند.

❓ وضعیت اعتیاد کردستان در مقایسه با سایر استان‌ها چطور است؟

تصور می‌کنم الان در سطح کشور همه دیگر در یک سطح‌اند. اینجا هم، مثل بسیاری از جاهای دیگر، اعتیادش زیاد است. متأسفانه آمار این پدیده در بین زنان هم زیاد شده است. ما در این شهر اعتیاد زنان و دختران نداشتیم، اما متأسفانه در حال حاضر این معضل را هم داریم. شاید بیست درصد کارتون‌خواب‌ها دختر باشند. خب همین اعتیاد به روسپی‌گری هم منجر می‌شود که معضلات خاص خود را دارد.

❓ آینده‌ی شهر سنندج و خیریه‌هایش و به‌ویژه خیریه‌ی خودتان را چطور می‌بینید؟

در حال حاضر به‌جهت شرایط اقتصادی موجود، جامعه به دو طیف ضعیف و ثروتمند تقسیم شده و طبقه‌ی متوسط در حال محو شدن است. خیرین ما افراد طبقه‌ی متوسط جامعه بودند. این افراد الان خودشان ضعیف شدند و این یعنی کاهش ورودی خیریه‌ها. با وجود این فکر می‌کنم وضعیت بهتر می‌شود. یعنی دید مردم و حس انسان‌دوستی‌شان، جدای از مسائل ایدئولوژی، کار خود را خواهد کرد. مردم مطالبه‌گر شدند و شفافیت می‌خواهند. اگر روی مسائل آموزشی و روش‌های درآمدزایی مؤسسات کار بشود، پیشرفت زیادی حاصل خواهد شد.

گفت‌وگو با جناب آقای اسعد بازشاهی

رئیس هیئت‌مدیره‌ی خیریه‌ی مراد انصار

❓ **لطفاً در ابتدا هم خودتان را معرفی بفرمایید و هم در خصوص زمان تأسیس خیریه، اهدافی که در ابتدا داشته و مهم‌ترین فعالیت‌های آن توضیح دهید.**

من اسعد بازشاهی هستم؛ رئیس هیئت‌مدیره‌ی مؤسسه‌ی خیریه‌ی مراد انصار سنندج، به‌شماره ثبت ۶۹. این مؤسسه فعالیت رسمی خود را از سال ۱۳۸۰ آغاز کرده است. البته ما پیش از آن نیز از سال ۱۳۷۸ فعالیت داشتیم و در آن زمان هم به‌صورت غیررسمی به خانواده‌های نیازمند و تحت پوشش کمک می‌کردیم. در ابتدای تأسیس نیز با سازمان بهزیستی کردستان همکاری می‌کردیم. ما در کل سطح استان و ۱۳ شهرستان نمایندگی داشتیم. از آنجا که در این مقطع تعداد مؤسسات خیریه خیلی کم بود، در مقام بازوی اصلی سازمان بهزیستی کردستان با تحت پوشش قرار دادن قریب به ۱۸۰۰ مددجو فعالیت‌مان را آغاز کردیم. البته بعد از آنکه مؤسسات خیریه‌ای در خود شهرستان‌ها شکل گرفت، این مسئولیت را برحسب وظیفه شرعی به خودشان واگذار کردیم و اکنون تمرکز عمده‌ی فعالیت‌هایمان در شهر سنندج است. در این شهر یک مرکز نگهداری از کودکان بی‌سرپرست (به ظرفیت سی نفر) داریم که ۲۵ کودک بی‌سرپرست را از سن ۶ سالگی در آن تحت پوشش قرار دادیم. اکنون هرکدام از آن‌ها در موقعیت شغلی خودشان مشغول به کارند، اما کماکان امور زندگی و اهداف معنوی‌شان تحت پوشش مؤسسه است. در حال حاضر مؤسسه ۲۰۰ خانواده را تحت پوشش دارد که علاوه بر رفع نیازمندی‌ها و ارائه‌ی سبد کالا (۴ مرتبه در سال) در زمینه‌ی اشتغال‌زایی و درآمدزایی آنان نیز تلاش می‌کنیم. با وجود این، تأمین معیشت اولویت اول را دارد. همچنین قبل از همه‌گیری کرونا یک کارگاه تولید سبزیجات، میوه‌جات، میوه خشک و سبزیجات خشک نیز برای زنان خودسرپرست تأسیس و راه‌اندازی کردیم.

درآمد این کارگاه صرف هزینه‌های خود آن می‌شود. اتفاقاً سال اول نیز نزدیک به ۳۷ میلیون تومان سود ویژه داشتیم که به کلی صرف اهداف خیریه شد. دفتر مرکزی مؤسسه در مرکز شهر قرار دارد و همین فعالیت‌هایی که برای آن عرض کردم (تحت پوشش قرار دادن خانواده‌ها، توزیع سبد و کارگاه) در آن صورت می‌گیرد.

یکی از فعالیت‌های بعدی ما مسئولیت سرای سالمندان سنندج است. در این زمینه مؤسسه‌ی خیریه‌ی مراد انصار، طی دو طرح، از ۱۰۰ نفر سالمند به صورت شبانه‌روزی نگهداری می‌کند. به بیان دیگر در حال حاضر مؤسسه ۲۱۵ سالمند دارد که ۱۰۵ از نفر آن مقیم شبانه‌روزی در سرای سالمندان و ۱۱۰ نفر در طرح FBR مشمول خدمات هستند. چارت سازمانی سرای سالمندان شامل کادر مراقبت و نگهداری ۵۰ نفره، ۴۰ نفر مراقب، یک مسئول فنی، ۵ کادر پرستار، ۲ پزشک عمومی، یک کادر درمان و یک مدیر داخلی می‌شود.

طرح دیگری نیز داریم به نام طرح اس‌بی‌آر. طی این طرح کارهای روزانه‌ی خانواده‌های نیازمندی را که افراد سالمند یا معلولی در منزل دارند، تحت نظر مراقبانمان، در منزل برایشان انجام می‌دهیم. الحمدلله بازخورد اجتماعی خیلی خوبی هم برای خانواده‌ها داشته است. به هر حال طرحی است که در جلب مشارکت‌های مردمی کمک بسیاری می‌کند. این جلب مشارکت‌های مردمی از اهمیت بالایی برخوردار است؛ خصوصاً در منطقه ما -کردستان- اهداف

امور خیریه و نیات دینی، عرفی، شرعی و فرهنگی از ارزش بسیاری برخوردار است. به طور کلی وقتی که عملکرد درست باشد، خیریه‌ی که با شما همراهی می‌کند دیگر رهایتان نمی‌کند. در این میان متأسفانه کمک‌های بخش دولتی بسیار ناچیز است. ما اینجا برای هر سالمند ماهی ۴ میلیون تومان از دولت می‌گیریم که اصلاً کفاف هزینه‌های آنان را نمی‌دهد. مؤسسه ماهانه ۵۰۰ میلیون تومان فقط حقوق و بیمه کارکنان را پرداخت می‌کند. علاوه بر این، هزینه‌های نگهداری ساختمان و بسیاری مسائل دیگر هم وجود دارد. البته تأمین کسری منابع عمدتاً از طریق مشارکت مردمی است.

❓ اختلاف هزینه‌ی سرانه با هزینه واقعی چقدر است؟

خیلی زیاد. ما اینجا روزی ۲۰ تا ۲۵ میلیون تومان هزینه‌ی جاری داریم. شما حساب کنید با موارد پیش‌بینی نشده و تعمیرات و نگهداری ماهی ۹۰۰ میلیون تومان می‌شود. در قبال دریافت یارانه‌ی دولتی رقم ناچیزی است. به هزینه‌ی نگهداری سالمندان باید هزینه‌ی استهلاک ساختمان و مبالغ این‌چنینی را نیز افزود. این هزینه‌های سربار و اضافی مشکلات را بیشتر می‌کند. ساختمانی که الان در آن مستقر هستیم کاملاً دولتی است، اما از ما ماهی ۲۰ میلیون تومان بابت اجاره می‌گیرند. این را به هر خیریه‌ی که می‌گوییم تعجب می‌کند. درست است که ارزش ساختمان بسیار بیشتر از این است، اما باز هم ۲۰ میلیون تومان برای خیریه

زیاد است. این تضادها کار را برای مؤسسات خیریه مشکل می‌کند.

❓ در حال حاضر وضع شهر سنندج را چطور ارزیابی می‌کنید؟

الحمدلله؛ بد نیست. مؤسسات خیلی خوبی داریم که در حوزه‌ها و تخصص‌های مختلف کار می‌کنند و روزبه‌روز این بهتر می‌شود. برای مثال ما مؤسسه‌هایی داریم که به طور ویژه در مورد ام‌اس کار می‌کنند و چون کارشان مشخص است، اهدافشان محقق خواهد شد. همچنین مؤسساتی داریم که در زمینه‌ی امور دانش‌آموزی یا در زمینه‌های معیشتی و کاری و یا نگهداری بچه‌های بی‌سرپرست فعالیت می‌کنند. این خیلی خوب است.

❓ به طور کلی چالش‌های پیش روی خیریه‌ها را چه می‌دانید؟

یکی از این چالش‌ها ساختار اداری دست‌وپاگیر است. ما الان برای اعمال برخی تغییرات در اعضای هیئت‌امنا، باید مراحل متعددی را طی کنیم که مسلماً دست‌وپاگیر است و روند کار را مختل می‌کند. به قول معروف تعریف NGO در ایران یک مقدار ضعیف است. ما الان چیزی تحت عنوان NGO نداریم. همه تحت پوشش و تحت نظارتیم.

نکته‌ی دیگر آموزش کارکنان مؤسسات خیریه است. برای مثال خود ما یکی از اهدافمان این است که با حمایت خیرین یک سرای سالمندان خیلی خوب تأسیس کنیم که شایسته‌ی

سالمندان باشد. اما در غالب مراکز این‌چنینی مراقبان و کادر نگهداری هیچ آموزشی ندیده‌اند. مراقبی که هشت ساعت کار مراقبتی سالمند را انجام می‌دهد (کارهایی که خیلی از ما برای پدر و مادر خودمان نمی‌توانیم انجام دهیم) به آموزش روحی و روانی نیاز دارد. اگر خطا کند، شدیداً با او برخورد می‌شود. در چنین مراکزهای سالمندان دچار بیماری‌های مختلفی هستند؛ از آلزایمر و ام‌اس گرفته تا معلولیت و افسردگی. یک مراقب باید آموزش ببیند که با هر کدام از این‌ها چه نوع برخوردی داشته باشد. دستگاه نظارتی بدون توجه به این موارد و بدون در نظر گرفتن سختی کار، وقتی می‌شود یک سالمند از تخت افتاده، یک مرکز را زیر سؤال می‌برد و با وجود زحمات یک‌ساله‌ی یک مراقب، درخواست اخراج او را می‌دهد.

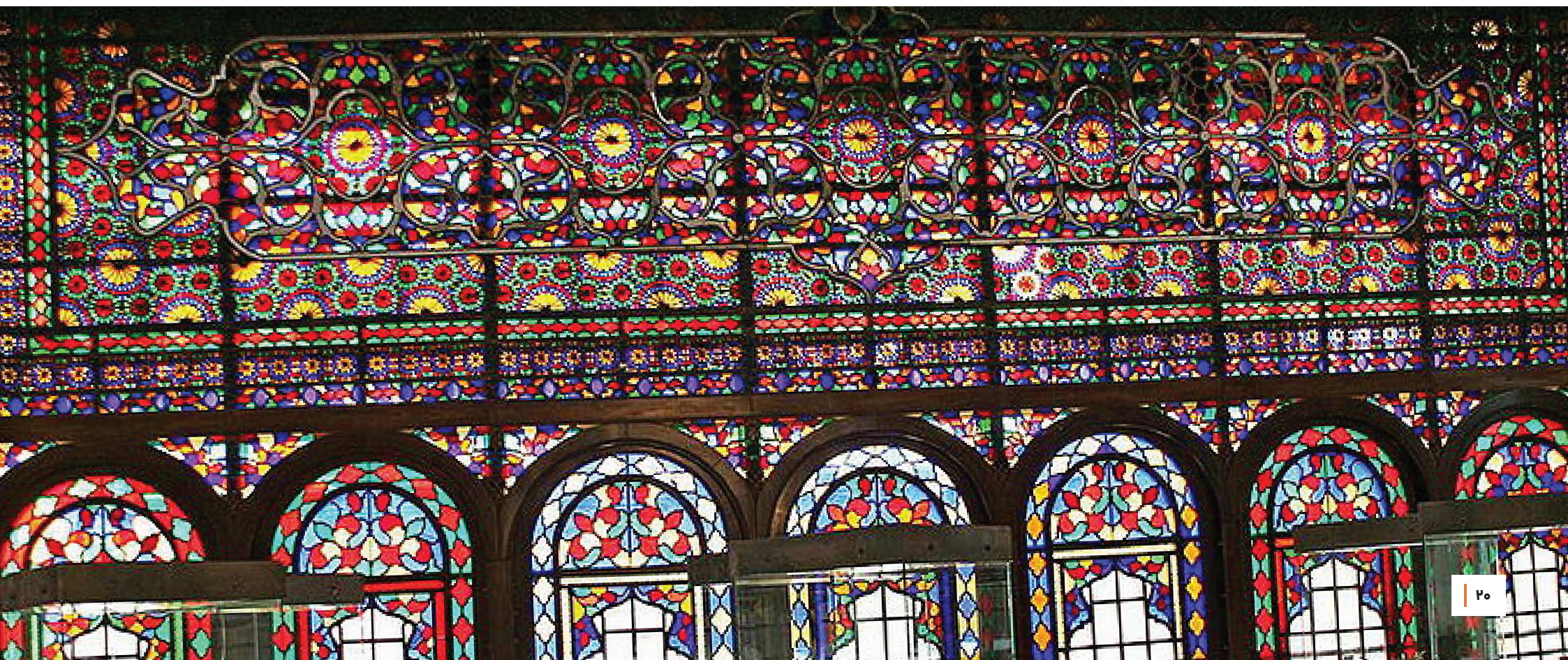
از همه مهم‌تر این است که در سرای سالمندان، آسیب‌شناسی تأمین اوقات فراغت سالمند و نیز آسیب‌شناسی نحوه‌ی توان‌بخشی سالمند را نداریم. چنین مواردی در انجام شرح وظایف و فرآیند نتیجه‌گیری مشکل ایجاد می‌کند.

از سوی دیگر همه‌ی ما مؤسسات خیریه نیازمند آموزش و تبادل تجربه با مؤسسات دیگر هستیم. ارتباط نداشتن خیریه‌ها با یکدیگر یک مشکل اساسی است. ببینید در حال حاضر سازمان‌های متعددی برای مؤسسات خیریه مجوز صادر می‌کنند و این اصلاً درست نیست. در حال حاضر بهزیستی، امور اجتماعی استانداری، وزارت ارشاد اسلامی و کمیته‌ی امداد، همگی مجوز صادر می‌کنند. همین

مسئله روند ثبت، ارزیابی و نظارت بر خیریه‌ها و نیز برقراری ارتباط میان آن‌ها را دچار اختلال می‌کند و باعث موازی‌کاری می‌شود. خود بنده در مؤسسه‌ی مراد انصار یکی از افرادی بودم که همیشه سخت از درستی صرف هزینه‌ها دفاع کردم. اعضای هیئت امنای مؤسسه موظفاند ماهی ۲۰۰ هزار تومان برای کارها اهدا کنند. یک قسمت از ساختمان را به تأمین منابع مالی اختصاص داده‌ایم که هزینه‌های اداری-تشکیلاتی و حقوق کارکنان را از آن محل تأمین می‌کنیم. البته هیچ‌یک از اعضای هیئت امناء، حتی مدیرعامل، هیچ‌گونه حق‌الزحمه‌ای دریافت نمی‌کنند. ولی خب این روند مؤسسه‌ی ماست. سایر مؤسسات با تعاریفی که دارند روند پرداخت خودشان را تعیین کردند و خود آن‌ها نیز باید پاسخگو باشند.

❓ با توجه به این وضعیت آینده را چطور می‌بینید؟

بخشی از مشکلات ناشی از وضعیت اقتصادی و اجتماعی موجود است که موجب افزایش نیازها و درخواست‌ها به بیش از حد معمول شده است. قسمتی از این مشکلات با تمهیدات و تصمیم‌گیری‌های حاکمیتی قابل حل است و اصلاً نیازی نیست ما به سمت آن‌ها برویم. ما اصلاً وارد این مباحث نمی‌شویم. بخشی از مشکلات نیز مربوط به نیازمندی‌ها و طبقه‌بندی سطح اجتماعی است که مستلزم حضور مؤسسات خیریه است -چه در تأمین نیازهای اساسی و نیازهایی که خارج از عهده خانواده‌هاست و چه نیازهای متعالی‌تر مانند کمک به تحصیل یا اشتغال‌زایی و درآمدزایی برای خانواده‌های نیازمند. اگه چنین کارهایی در قبال خانواده‌ها انجام ندهیم، باید همان‌ها را در بحث معیشتی تحت پوشش خود قرار دهیم. بنابراین اگر کارها درست انجام شوند و از اصول، استراتژی و اهداف مناسب برخوردار باشد، حوزه‌ی خیر بسیار بهینه‌تر فعالیت خود را ادامه خواهد داد.

❓ **در ابتدا لطفاً خودتان را معرفی کنید و بفرمایید این مجموعه‌ی خیریه چه سالی، با چه هدفی و با چه فعالیت‌های عمده‌ای کار خود را آغاز کرده و در حال حاضر مشغول چه فعالیت‌هایی است؟**

بنده دو سال است که مدیرعامل این مؤسسه هستم. اهداف این مؤسسه مانند سایر مؤسسات خیریه بیشتر کمک به نیازمندان در حوزه‌های مختلف است که البته بیشتر بر مسائل معیشتی متمرکز است. البته کار ما تنها معیشتی هم نیست؛ بلکه همه‌ی نیازهای درمانی، تحصیلی و اشتغال‌زایی مددجویان را نیز دربرمی‌گیرد. یکی دو سال پیش در خانه‌ی خیرین استان روی تخصصی‌سازی مؤسسات کار کردیم و توانستیم هشت مؤسسه را جهت انجام کارهای دانش‌آموزی و دانشجویی هماهنگ کنیم که این مؤسسه هم یکی از آنهاست. اگر این کار گسترش پیدا کند و سایر مؤسسات هم حوزه تخصصی خود را اتخاذ کنند، از اتلاف انرژی و هزینه‌ی ناشی از موازی‌کاری جلوگیری می‌شود. این است که این مؤسسه روی بحث تحصیل دانش‌آموزان و دانشجویان و جلوگیری از ترک تحصیل آنان متمرکز شده است. این مؤسسه از سال ۸۹ شروع به کار کرده و در حال حاضر هفتاد دانش‌آموز و دانشجو را تحت پوشش داریم که کل امورات تحصیلیشان را به عهده گرفته‌ایم. در طول سال هم مددکارانی داریم که وضعیت آنان را ارزیابی می‌کنند. در واقع این مؤسسه حدود بیست مددکار اجتماعی و آموزشی دارد که به مدرسه سرکشی می‌کنند و فرآیند تحصیل، کارنامه، افت تحصیلی و در صورت وجود ترک تحصیل آنان را کنترل می‌کنند. همچنین دلایلش را جویا می‌شوند تا آنها را برطرف کنیم و اگر از عهده‌ی ما خارج بود به مؤسسات دیگر واگذار کنیم. درخصوص کارهای تابستانی هم معمولاً پیگیری می‌کنیم که در فعالیت‌های ورزشی و هنری ثبت‌نام شوند. در طول تحصیل هم کسانی را که بخواهند در کلاس‌های آموزش زبان و فوق‌برنامه و کلاس‌های کنکور ثبت‌نام می‌کنیم. خیرینمان هم که مردم‌اند. از هیچ ارگان دیگری کمک دریافت نمی‌کنیم و درآمد ثابتی نداریم. همه‌ی کسانی هم که اینجا کار می‌کنند داوطلب‌اند؛ از رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل تا آخرین نفر. اینجا ما یک ریال هزینه‌ی نیرو نمی‌دهیم.

گفت‌وگو با جناب آقای محمدصدیق حشامی مدیرعامل خیریه‌ی روجبار

❓ به طور کلی وضعیت شهر سنندج را چطور ارزیابی می‌کنید؟

اوضاع خوبی نیست متأسفانه. وضعیت اقتصادی خوب نیست؛ زیرا کار نیست. جوانان ما اغلب بیکارند. حتی خیلی از فارغ التحصیل‌هایمان. از نظر زیست‌محیطی وضعیت بد نیست. منطقه‌ی ما کوهستانی است، آب و هوایش خوب است. اگر این پارک‌ها را آتش نزنند، خوب است. ولی از نظر معیشتی مردم در رفاه نیستند. متأسفانه تحت فشارند. وضعیت مسکن که دیگر غوغا می‌کند. کسی جرئت ندارد خانه‌اش را تخلیه کند. چون تخلیه کند باید دوبرابرش را بپردازد.

❓ آیا مردم سنندج در مسیر کار خیر همراه‌اند؟

خیلی. کردها خیلی خیرند. نان هم نداشته باشند، کار خیر خودشان را انجام می‌دهند. از سوی دیگر اینکه طلب کمک کنند هم برایشان سخت است. خود ما غالب مددجویانمان را با واسطه پیدا کردیم. به‌خاطر همین فکر می‌کنم خیلی از طرف مددجویان سوءاستفاده نمی‌شود. چون ما در شهرهای دیگر مواردی داریم که مثلاً شما یک وسیله‌ای به مددجو می‌دهید و مددجو آن را می‌فروشد و خرج اعتیادش می‌کند. حال ما نمی‌گوییم صددرصد اما درصد بالایی از مددجویان

اصلاً چنین کارهایی را نمی‌کنند. حتی ما بعضاً وسیله می‌دهیم، طرف می‌گوید نه، من نیاز ندارم؛ آن وسیله‌ها را به شخص دیگری بده. در کل سوءاستفاده کم است.

❓ در حال حاضر مهم‌ترین اولویت‌های

کار خیر سنندج را چه می‌دانید؟

اشتغال و سپس درمان. اینجا بیماری خیلی غوغا می‌کند؛ مخصوصاً سرطان. برای همین با استانداری هماهنگ کردیم و درصدییم بیمارستانی مثل زنجان راه بیندازیم. ولی خب کار زیادی می‌خواهد. مسئله‌ی اصلی اما اشتغال است. زیرا فرد اگر شغل داشته باشد، دچار اعتیاد نمی‌شود و کارهای خلاف نمی‌کند.

❓ مهم‌ترین چالش‌های پیش روی خیریه‌ها را در شهر سنندج چه می‌دانید؟

موازی‌کاری خیریه‌ها مشکل بزرگی است. متأسفانه آمار صدور مجوز خیلی زیاد است. متولیان آن هم متعدّدند. یعنی کمیته‌ی امداد به نام مددکاری مجوز می‌دهد (جالب اینجا است که مددکاری هم شماره حساب شخصی می‌دهد که خلاف است)، سپس خود استانداری به انجمن‌ها و NGOها مجوز می‌دهد. جالب اینجاست که برای NGOها تعریف شده چه فعالیتی باید انجام دهند. بعد می‌آیند کار خیر می‌کنند. یعنی تعداد مؤسسات خیریه، مؤسسات بالادستی و حوزه‌ی فعالیت‌ها متأسفانه اصلاً واحد و مشخص نیست. این امر موجب تداخل مسئولیت می‌شود. علاوه بر این، مؤسسات با ادارات نیز یک چالش‌هایی را دارند. بحث تمدید مجوز و ثبت اسناد، که خیلی زمان‌بر است و یک پروسه‌ی چند ماهه را شامل می‌شود. بهزیستی هم جدیداً یک سامانه‌ای طراحی کرده که باید تمام مدارک هیئت‌امنا را در آن بارگذاری کنیم که کار سختی است. همچنین مؤسسات با مالیات هم مشکل دارند. البته این را ما تقریباً حل کردیم و طی جلساتی که با مسئولان گذاشتیم، مشخص شد که اگر حساب و کتابمان درست باشد، دچار مشکل مالیاتی نمی‌شویم.

❓ با توجه به این وضعیت آینده‌ی

خیریه‌ها را چطور ارزیابی می‌کنید؟

افزایش قیمت‌ها و تورم باعث شده که ورودی ما هم خیلی کم شود. در آینده اگر با همین فرمان جلو برویم، خیریه‌ها نمی‌توانند جوابگوی این خیل عظیم نیازمند باشند.

❓ در پایانی اگر صحبتی دارید

بفرمایید.

آرزو داریم روزی بیاید که محتاج نداشته باشیم. ما چیزی از کشورهای دیگر کم نداریم. البته کشورهای دیگر هم محتاج دارند، اما اوضاع را مدیریت می‌کنند. ما در کشور منابع زیاد داریم که مدیریت نمی‌شوند.

گفت‌وگو با جناب آقای فرزاد رستمی

معاون اجرایی خیریه دارالاحسان

① لطفاً ابتدا خودتان را معرفی کنید و بفرمایید که از چه سالی فعالیت‌های خود را در خیریه

دارالاحسان آغاز کردید؟ مهم‌ترین فعالیت‌های مؤسسه چیست؟

بنده فرزاد رستمی هستم؛ کارشناس مددکاری اجتماعی. حدود ۱۴ سال است که در مؤسسه‌ی خیریه‌س دارالاحسان فعالیت می‌کنم. مؤسسه‌ی خیریه‌ی دارالاحسان کار خودش را رسماً از سال ۱۳۸۱ با نیت نگهداری از فرزندان بدسرپرست و بی‌سرپرست استان کردستان شروع کرد. در ابتدا یک مجمع عمومی شش‌نفری تشکیل داده شد، سپس از خیرین شهر دعوت شد تا به آنان بپیوندند. قشرهای مختلفی، با هر ایده و تفکری، در هیئت امنای این مؤسسه شرکت داده شدند. خیریه‌ی دارالاحسان به هیچ‌جا، هیچ‌تفکر و هیچ‌نهاده‌ی وابسته نیست. بیشتر افراد نیز از اشخاص سرشناس و معتمد هستند. این شد که در روستای صلوات‌آباد سنج‌خانه‌ای را اجاره کردند و برای شروع، ده کودک را از سازمان بهزیستی تحت پوشش خود قرار دادند. بعد از گذشت یک سال با کمک مردم به داخل شهر نقل مکان کردند. آن زمان بیشتر از ساختمان‌هایی استفاده می‌کردند که خیرین در اختیار مؤسسه قرار می‌دادند. مثل الان نبود که ساختمان برای خود مؤسسه باشد. تا اینکه مسئولان مؤسسه به این فکر افتادند که یک مکان ثابت برای مددجویان تأسیس کنند. بر همین اساس زمین همین ساختمان در سال ۸۴ خریداری شد. در سال ۸۸ هم ۲ واحد آن افتتاح شد و بعدها یک مرکز دخترانه و یک مرکز پسرانه به دو مرکز دخترانه و دو مرکز پسرانه گسترش پیدا کرد. در ادامه، از آنجا که حمایت مردم بسیار خوب بود، مؤسسه تصمیم گرفت که بخشی از منابعش را صرف نیازمندی‌های شهر کند. بنابراین یک واحد تأسیس کرد به اسم واحد حمایتی مؤسسه‌ی خیریه‌ی دارالاحسان که از طریق آن می‌توانست به افراد کمک کند. اولویتش هم با ایتمام و زنان سرپرست خانوار بود و در مقام بعدی کمک‌های پزشکی، ازدواج و مسکن قرار داشت. بعد

از آن به فکر افتادند که یک واحد آسیب بینایی هم راه‌اندازی کنند. در بخش توانبخشی آن از افراد نابینا و کم‌بینای بی‌بضاعت نگهداری می‌کردند و به آن‌ها آموزش می‌دادند.

بیشتر حوزه‌ی کاری مؤسسه در همین سه بخش خلاصه می‌شود: نگهداری از کودکان، حمایت از خانواده‌های نیازمند سطح شهر و توانبخشی، نگهداری و آموزش افراد نابینا و کم‌بینای شدید. شکر خدا بزرگترین مجموعه نگهداری از بچه‌های غرب کشور را داریم و جزو ده مؤسسه‌ی برتر سطح کشور هستیم. لطف خدا، فعالیت بدون چشم‌داشت کارکنان و روحیه‌ی بخشندگی و خیر مردم استان موجبات این موفقیت و پیشرفت را برای ما به ارمغان آورده است.

❓ اگر بخواهید شهر سندج را برای یک فرد غیربومی توصیف کنید، چه می‌گویید؟

سندج مشهور است به شهر موسیقی؛ مردم شاد و مهمان‌نوازی دارد. این دو خصیصه‌ی مشهور سندج است.

❓ از نظر شما مهم‌ترین مسائل شهر چیست؟

ما شنیده‌ایم استان کردستان جزو پنج استان محروم کشور است. متأسفانه اینجا بیکاری بیداد می‌کند و همین باعث شده که آمار طلاق بالا برود. آمار طلاق که بالا برود، فاجعه رخ می‌دهد؛ تعداد زنان روسپی و کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست بالا می‌رود؛ آمار دزدی بالا می‌رود. متأسفانه این مسائل در شهر ما، به نسبت خود استان، خیلی زیاد است.

❓ به نسبت استان‌های دیگر چطور؟

به نسبت استان‌های دیگر هم خیلی زیاد است. در این شرایط به قشر متوسط جامعه فشار وارد می‌شود. قشر ثروتمند که زیاد کمک نمی‌کند. قشر پایین هم که ضعیف است و خود نیازمند کمک است؛ بنابراین بیشترین فشار به قشر متوسط وارد می‌شود.

الان میانگین کشوری هزینه‌ی ماهانه نگهداری از هر کودک پانزده و نیم تا هفده میلیون تومان است. ما الان از شصت کودک نگهداری می‌کنیم که هزینه‌ی نگهداری آنان ماهانه چیزی بالغ بر ششصد-هفتصد میلیون تومان تمام خواهد شد. خب این مبلغ را چه کسی تأمین می‌کند؟ بهزیستی که سرانه‌ی ناچیزی در حدود یک میلیون و چهارصد هزار تومان تا یک میلیون و هفتصد هزار تومان دارد. خب این اصلاً قابل مقایسه نیست. متأسفانه دولت مدام می‌گوید که بودجه ندارد و نمی‌تواند کمک کند. در صورتی که ما می‌دانیم جزو ثروتمندترین کشورهای دنیا هستیم.

② این منطقه‌ی سنندج که در حال حاضر در آن مستقر هستید منطقه‌ی مرفه شهر محسوب می‌شود؟

تا حدودی بله. شهرک بهاران یک شهرک تازه‌تأسیس است. آن‌قدر مسکن مهر به اینجا آوردند که دیگر همه چیز قاطی شده و الان شما نمی‌توانید بگویید اینجا یک شهرک مرفه‌نشین است. این مسکن مهرها باعث شده تا تعادل شهر بر هم بخورد. الان متأسفانه سنندج به لحاظ فرهنگی یکدست محسوب نمی‌شود. چراکه سنندج یک شهر مهاجرپذیر است. خب بیکاری در استان زیاد است و مرکز استان هم قاعدتاً از سایر شهرستان‌ها امکانات بیشتری دارد. بنابراین طبیعی است که از سایر شهرها به آن مهاجرت کنند. در این میان این شهرکی ساختن مسکن‌ها نظم و تعادل فرهنگی و ظاهری شهر را مختل می‌کند.

② این مهاجران اغلب به چه کاری مشغول‌اند؟

دست‌فروشی و مسافرکشی. سنندج یکی از شهرهای پرتراфик است. سنندج، علاوه بر شهر هزار مسجد، به شهر تاکسی‌ها هم مشهور است و معیشت مردمش غالباً از راه حمل‌ونقل می‌گذرد.

② وضعیت خیریه‌های سنندج را چطور می‌بینید؟

متأسفانه مشکلات متعددی بر سر راه خیریه‌ها قرار دارد. نهادهای متعددی متولی دادن مجوز به خیریه‌ها هستند؛ نیروی انتظامی، استانداری، کمیته‌ی امداد، بهزیستی و خانه‌ی خیرین. هر یک از این‌ها جدا و با اصول خاص خود به خیریه‌ها مجوز می‌دهند. این باعث شده که ما در حال حاضر نزدیک به پنجاه مؤسسه‌ی خیریه در شهر کوچک سنندج داشته باشیم. این باعث موازی‌کاری خیریه‌ها و سردرگمی مردم شده است. پیش از این همه به چند خیریه‌ی مشخص کمک می‌کردند. الان این کمک‌ها بین پنجاه مؤسسه‌ی خیریه‌ی تقسیم شده است و همین موضوع باعث کاهش آمار کمک‌های مردمی شده است.

② همه‌ی این پنجاه خیریه واقعاً فعال‌اند و کارشان ملموس است؟

همه فعال‌اند. حالا تعدادی مؤسسه‌ی خیریه هستند که به‌خاطر ناتوانی در تأمین منابع مالی و علی‌رغم داشتن مجوز، نمی‌توانند فعالیت بکنند. من هم هیچ مؤسسه‌ای در استان کردستان ندیدم که نیازمند کمک مردم نباشد. ما مؤسسه‌ی خیریه‌ای نداریم که بتواند فعالیت اقتصادی داشته باشد و روی پای خودش بایستد. مؤسسات خیریه از چند جهت زیر ذره‌بین‌اند و مجبورند دست‌به‌عصا راه بروند؛ چون مردم درباره‌ی آن‌ها قضاوت می‌کنند و همین قضاوت‌هاست که باعث می‌شود به یک مؤسسه کمک کنند و به مؤسسه‌ی دیگر نه.

تا چند سال پیش، اوضاع خیلی خوب بود. اما اکنون شرایط به‌گونه‌ای است که صدای همه درآمده است. متأسفانه فشار اقتصادی به‌گونه‌ای است که الان همه دارند به شهرک‌های اطراف شهر نقل‌مکان می‌کنند و حاشیه‌نشین می‌شوند. این مسائل به مؤسسات ضربه می‌زند و باعث کم‌رنگ شدن فعالیتشان می‌شوند.

② متوسط قیمت خرید مسکن در سنندج چقدر است؟

الان یک مسکن مهر بی‌کیفیت ۶۵ متری، یک میلیارد و دویست میلیون تومان قیمت دارد. شاخص بیکاری استان کردستان خیلی بالاست و رتبه‌ی یک تورم کشور را نیز به دست آورده است. مواد غذایی در اینجا حتی از تهران هم گران‌تر است.

② در حال حاضر مهم‌ترین اولویت‌های کار خیر شهر را چه می‌دانید؟

بیشترین اولویت کار خیر در حال حاضر توانمندسازی خانواده‌هاست. کمک‌های دیگری که انجام می‌دهیم، شامل ارائه‌ی بسته‌های معیشتی، کمک‌هزینه‌های مسکن، کمک‌های درمانی و پزشکی و مواردی از این دست است. اما به‌طور کلی

وقتی خانواده‌ها کسب درآمد داشته باشند، دیگر نیازمند کمک من و شما نیستند و این خیلی خوب است. اما توانمندسازی خانواده‌ها سرمایه‌ی بسیاری می‌خواهد که در اختیار خیریه‌ها قرار ندارد.

② با توجه به این شرایط آینده را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟

از دو منظر می‌توان به این موضوع نگاه کرد. در یک سو افزایش فقر و کاهش کمک‌های مردمی به خیریه‌ها قرار دارد که آینده‌ای نامعلوم را پیش روی خیریه‌ها قرار داده است، سوی دیگر اما متوجه اعتقادات دینی ماست که طی آن ما می‌گوییم آینده را نمی‌توانیم پیش‌بینی کنیم و همه‌چیز مطابق خواست خدا پیش خواهد رفت. اگر از این دید نگاه کنیم، می‌توانیم با امید به خدا حرکت کنیم و ضمن توکل به خدا از فعالیت‌های ضروری خود نیز غافل نشویم. به نظر من این دیدگاه بهتری است. این را هم برای نکته‌ی پایانی بگویم که شما می‌توانید خیرین را راهنمایی کنید تا به استان‌های نیازمند کشور فارغ از دین و مذهب و قومیت‌شان کمک کنند. شما کار خیلی خوبی را

شروع کردید. به عنوان برادر کوچک شما آرزو می‌کنم که موفق باشید و انشاءالله که خدا هم کمکتان کند تا به نیتی که دارید برسید.

گفت‌وگو با فرهاد احمدی

مدیر عامل خیریه‌ی عدالت و برابری

❓ **در ابتدا لطفاً خودتان را معرفی بفرمایید. چه زمانی فعالیت خیر را آغاز کردید و خیریه‌ی عدالت و برابری چه زمانی و با چه هدفی تأسیس شد؟**

بنده فرهاد احمدی هستم؛ مدیرعامل مؤسسه‌ی عدالت و برابری کردستان. این مؤسسه با اهداف خیرخواهانه‌ی خودش حدود ۴ سال قبل از سال ۱۳۹۱ شروع به فعالیت کرده است. اما از سال ۱۳۹۱ با شماره ثبت ۳۱۴ ثبت رسمی شد. اهداف آن هم شامل کمک به خانواده‌های بی‌بضاعت، کمک به دانش‌آموزان و دانشجویان بی‌بضاعت، حمایت از کودکان بدسرپرست و تک‌سرپرست و اشتغال‌زایی برای مددجویان توانمند می‌شود. این ۴ هدف در اساسنامه نیز ذکر شده است. دفتر مؤسسه در مرکز خرید نور سنندج هم ابتدا به‌صورت اجاره‌ای بود و بعد آن را خریداری کردیم. روش کار مؤسسه هیئت امنایی است و مجوزش هم، مثل سایر مؤسسات، از سازمان بهزیستی اخذ شده است. روال کار به این صورت است که هیئت امنا از میان خودشان که حدود ۴۰ نفر هستند، ۵ نفر را برای هیئت مدیره انتخاب می‌کنند. هیئت مدیره هم مدیرعامل و سایر کارکنانی را که در این زمینه کار می‌کنند انتخاب می‌کند و سپس فعالیت اصلی آغاز می‌شود. هر ۳ سال یک بار هم عمر هیئت مدیره تمام می‌شود و انتخابات برگزار می‌شود. با هیئت‌مدیره ادغام و یا هیئت مدیره‌ی جدیدی انتخاب می‌شود.

نحوه‌ی کمک‌رسانی به مددجویان هم که سهمیه‌ای است. شاید در جریان باشید که در سنندج خیریه‌های زیادی ثبت شده است و از این رو شهر سنندج و حومه را به حوزه‌های مختلفی تقسیم کرده‌اند و هر گوشه از شهر را به یک مؤسسه اختصاص داده‌اند. یکی از حوزه‌های کاری ما در اینجا نایس است. یک ناحیه‌ی منفصل شهری که از بزرگ‌ترین شهرک‌های خاورمیانه محسوب می‌شود و بالغ بر صد هزار نفر جمعیت دارد. این ناحیه به ۲ قسمت تقسیم شده؛ یک قسمت آن برای مؤسسه‌ی دارالاحسان است و یک قسمت دیگرش هم برای عدالت و برابری. اولویت ما مددجویانی هستند که در این حوزه قرار دارند. البته از سایر حوزه‌ها غافل نمی‌شویم. اما ۹۰ درصد مددجویانمان در این ناحیه هستند. نایس به جمعیت کم‌برخوردارش مشهور است.

سندج ثبت شده است. البته این موضوع یک زنگ هشدار هم هست. در واقع این تعداد بالای محروم و مددجوست که نیازمندی به ثبت این خیریه‌ها را ایجاد کرده است. از لحاظ اقتصادی هم موضوع اشتغال اینجا با چالش‌های زیادی مواجه است. مراکز صنعتی و کارخانه‌های اینجا خیلی کم است و جوان‌ها نمی‌توانند مشغول به کار شوند و از آنجا که کار نیست، به کولبری و شغل‌های کاذب روی می‌آورند. در واقع از لحاظ اقتصادی مسائل و مشکلات زیادی در اینجا وجود دارد و مشکل اصلی هم همین نبودن مراکز صنعتی و امکان شغلی برای جوان‌هاست.

❓ در حال حاضر مهم‌ترین اولویت‌های شهر را برای کار خیر چه می‌دانید؟

برای ما مسائل اقتصادی اولویت دارد. تا پیش از این شاید مشکلات فرهنگی و آموزشی اولویت اول بود؛ اما اکنون به حدی فشار اقتصادی و تورم بالا رفته که سیر کردن شکم و مسائل معیشتی اولویت اول شده است. مسائلی از قبیل فقر فرهنگی، مسائل آموزشی، مسائل مشاوره‌ای و مواردی از این دست نیز در اولویت‌های بعدی قرار دارند که باید موردتوجه قرار بگیرد.

❓ با توجه به این شرایط، وضعیت خیریه‌ها را چطور می‌بینید؟

تورم در حال حاضر، هم بر تعداد خیرین و هم بر تعداد مددجویان اثرگذار است. برای مثال ما همیشه

در عید قربان سهم به‌سزا و بسیار فراوانی در جذب سهم قربانی‌ها داشتیم. ما یک طرحی داریم به اسم ذبح نیابتی که طی آن خیرین مبالغ اهدایی خود را به حساب مؤسسه واریز می‌کنند و ما به نیابت از ایشان قربانی می‌کنیم و گوشتش را میان مردم پخش می‌کنیم. طی دو سال گذشته در این زمینه مشارکت قابل‌توجهی داشتیم. ۱۳۵ سهم دو سال پیش داشتیم و ۱۴۴ سهم هم سال پیش. امسال این سهم نصف شده است. بسیاری از خیرینی که سال گذشته در این طرح شرکت کرده بودند، امسال با توجه به افزایش قیمت‌ها نتوانستند در آن شرکت کنند؛ وسعشان نمی‌رسد. این اختلاف قیمت موجود نسبت به سال‌های اخیر و این تورم شدید خیلی تأثیرگذار بوده و باید فکری به حال آن بشود. اگر به این صورت جلو برود، خیرینی که قبلاً می‌توانستند کمک کنند

از این رو به‌تازگی نگاه مسئولین هم جلب شده تا کارهایی برای آن بکنند. این ناحیه حوزه‌ی کاری ماست. حدود ۵۰ درصد ساکنان این منطقه شاید محروم و مددجو تلقی بشوند. این خانواده‌ها به‌واسطه‌ی مؤسسه شناسایی می‌شوند. اگر دانش‌آموز داشته باشند، مشخص می‌شود و از منظر مسائل مورد توجه دیگر نیز طبقه‌بندی می‌شوند و در ادامه در ۴ دسته‌ی اصلی اولویت‌بندی می‌شوند. اولویت اولمان با ایتم است. اولویت دوم کسانی هستند که سرپرستشان قادر به کار نباشد و اولویت‌های بعدی هم مستمندان و افراد کم‌درآمدند و در ادامه نیز سایر اولویت‌ها قرار دارد.

نحوه‌ی کمک‌هایمان متنوع است. از اعطای پول نقد گرفته تا تهیه‌ی کمک‌های دارویی، جهیزیه، لوازم خانگی و لوازم کسب‌وکار. به‌طور کلی سعی می‌کنیم در حد توان در خدمت مددجویان باشیم و به آن‌ها کمک‌رسانی کنیم. الان حدود ۱۵ سال است که ما در این حوزه کار می‌کنیم و همواره سعی کردیم با حداقل هزینه برای کارکنان، کار را جلو ببریم. در حال حاضر حدود ۵۰۰ خانوار را به‌صورت رسمی تحت پوشش داریم (یعنی ۵۰۰ خانوار دارای پرونده) و مستمر به آن‌ها کمک‌رسانی می‌کنیم. بالغ بر ۱۷۰۰ خانوار هم بدون پرونده هستند و ما غیررسمی تحت پوشش قرار داده‌ایم که موردی و به مناسبت‌های گوناگون به آن‌ها کمک می‌کنیم.

❓ به‌طور کلی وضعیت شهر سندج را چطور ارزیابی می‌کنید؟

همان‌طور که خودتان واقف هستید، در ایران چند استان داریم که تقریباً از لحاظ محرومیت در جایگاه اول قرار دارند و یکی از آن‌ها هم کردستان است. کردستان مشکل معیشتی زیادی دارد. بار فشار اقتصادی در این مناطق کم‌برخوردار، مضاعف است. مردمش از لحاظ معیشتی در سطح پایینی قرار دارند. با وجود این، از لحاظ همکاری، همیاری، دلسوزی و خون‌گرمی ثروتمندند و هوای همدیگر را دارند. همین تعداد خیریه‌ای که در اینجا ثبت شده نیز نشان از همین مسئله و دغدغه‌ی کار خیر، انفاق و احسان در این منطقه دارد. بیشتر از ۴۰ خیریه تنها در سطح شهر

دیگر دست نکه خواهند داشت؛ چراکه نمی‌توانند کمک کنند. ما حتی خیری داریم که الان خودش به مددجویی روی آورده است. این است که می‌گویم یکی از چالش‌ها همین بی‌ثبات اقتصادی است که وجود دارد و بر روند کار خیریه‌ها تأثیر می‌گذارد. تعداد مددجویان و نیازهای آنان خیلی زیاد شده و روند کار خیریه‌ها با مشکل روبه‌رو شده است. متأسفانه بسیاری از خیریه‌ها هم در انجام وظایفی که برای آن‌ها تعیین شده کم‌کاری می‌کنند. خود این هم یک مشکل است. اینکه تعداد خیریه‌ها زیاد است، اما تعدادی از آن‌ها کارهایشان را خوب انجام نمی‌دهند و بار آن‌ها بر دوش همین چند خیریه‌ی فعال می‌افتد.

❓ آینده خودتان و شهر سنج رو چطور می‌بینید؟

آینده اگر بخواهد به این صورت پیش برود، نامطلوب خواهد بود. مسائل فقر اقتصادی و فقر معیشتی، اگر بخواهد بالا بگیرد، عواقب نامطلوبی به دنبال خواهد داشت. اگر هرم ما زلو را برای تحلیل در نظر بگیریم، پیش از این ما وسط هرم قرار داشتیم؛ اما الان داریم رو به پایین حرکت می‌کنیم. اکنون جامعه دارد به سمت پایین

این هرم حرکت می‌کند و افراد درگیر سیر کردن شکم‌اند. کسی هم که شکمش گرسنه باشد، به هر دری می‌زند و هر نوع کاری ازش ساخته است. با این شرایط احتمال هر نوع آسیب اجتماعی را در جامعه داریم و این مسئله‌ی خطرناکی است که برای خیریه‌ها هم قابل کنترل نیست. میزان درخواست‌ها قبلاً با توان خیریه‌ها تناسب داشت، اما الان از آن پیشی گرفته و این دو اصلاً در یک راستا قرار ندارند. این یک زنگ خطری است که باید فکری برای آن کرد.

❓ در پایان اگر صحبتی دارید بفرمایید.

شناسایی دردها، مشکلات و رنج‌ها در حوزه‌ی خیر قدم اول است و قدم بعدی ارائه‌ی راهکار. شما که در مرحله‌ی اول قرار دارید، وظیفه‌ی سنگینی بر عهده دارید. اینکه تا حد توانتان این مشکلات را شناسایی کنید و به مسئولانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، منعکس کنید تا تغییری صورت گیرد. ما هم در خدمت هستیم و شب و روزمان را گذاشتیم تا این کارها برای مردم انجام بشود و همه در رفاه قرار بگیرند انشاءالله. همه باید دست‌به‌دست هم بدهیم که این کار انجام بشود. مملکت ما و مردمانش لیاقت خیلی بیشتر از این‌ها را دارند. افراد نباید برای سیر کردن شکم‌شان هر کاری بکنند یا عزت و آبروی خودشان را در خطر بیندازند.

گفت‌وگو با جناب آقای مصطفی بشیری

مدیرعامل خیریه‌ی امدادگران عاشورای استان کردستان

❓ لطفاً ابتدا خودتان را معرفی کنید و بفرمایید که از چه سالی فعالیت‌های خیر را آغاز کردید و خیریه‌ی امدادگران عاشورا چه زمانی تأسیس شد؟

بنده مصطفی بشیری هستم؛ مدیرعامل مؤسسه‌ی خیریه‌ی امدادگران عاشورای استان کردستان (که در سال ۸۸ تأسیس شد). ما در حال حاضر سه شعبه در استان کردستان داریم؛ واقع در سنندج، سقز و بیجار. در شعبه‌ی سنندج حدود ۷۵۰ نفر مددجو داریم که اغلب از بیماران سرطانی هستند. ما در مؤسسه یک هیئت مدیره و یک هیئت امنا داریم. تصمیم‌های کلان ابتدا در هیئت امنا تصویب و سپس برای اجرا به هیئت مدیره واگذار می‌شوند. اما متأسفانه تنها حدود ۷۰ درصد نیاز بیمارانمان را می‌توانیم در شهر سنندج مرتفع کنیم و باقی آن‌ها را به تهران یا استان‌های مهمی که برایمان مشخص شده ارجاع می‌دهیم. برای مثال بعضی از مددجویان را به کرمانشاه می‌فرستیم، بعضی را به همدان و بیشتر آن‌ها را نیز به خود تهران. مؤسسه‌ی امدادگران عاشورای تهران یک کلینیک جراحی دارد که هم انکولوژیست دارد و هم به امکانات تصویربرداری و اسکن هسته‌ای مجهز است و درمان مددجویان را به‌صورت رایگان پوشش می‌دهد. علاوه بر این خدمات، بسته‌های معیشتی هم توزیع می‌کنیم. همچنین به کمک قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیای سپاه، در زمینه‌ی تجهیزیه و مسکن هم به مددجویان خدمت‌رسانی می‌کنیم.

❓ الان به‌طور کلی وضعیت بیماری‌ها و سرطان در استان کردستان چطور است؟

چون آمار دست دانشگاه علوم پزشکی است من دقیق نمی‌دانم؛ ولی گمان نمی‌کنم بیشتر از میانگین کشوری باشد.

❓ به‌طور کلی اوضاع شهر سنندج را چطور ارزیابی می‌کنید؟

به‌رحال استان کردستان استان کمتر توسعه‌یافته‌ای است. یک استان مرزی و کم‌برخوردار. وضعیتی که در تهران حاکم است، اینجا قطعاً نیست. مشکلات مرزی به‌خودی‌خود چالش‌برانگیزند. اما مسئله‌ای که مردم مهم‌ترین مشکل خود بدانند معضل بیکاری است و بعد از آن نیز مسکن.

❓ بزرگ‌ترین چالش خیریه‌ها را در این شرایط چه می‌بینید؟

سازماندهی نداشتن خیریه‌ها. این مسئله باعث شده که بعضاً، برخی از مددجویان، از چندین مرکز کمک دریافت کنند و درمقابل برخی دیگر از هرگونه خدماتی محروم بمانند. طی جلسه‌ای که ما با استانداری داشتیم قرار بر این شد سامانه‌ای طراحی بشود که خیریه‌ها را به یکدیگر متصل کند و این سازماندهی را انجام دهد.

❓ آینده‌ی این حوزه را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟

خود ما امدادگران، چون هم از طرف تهران و هم از طرف تعدادی از خیرین خوب پشتیبانی می‌شویم، راضی هستیم. اما نمی‌دانم سایر خیریه‌ها چطور می‌خواهند کارشان را پیش ببرند.

گفت‌وگو با جناب آقای لقمان جاوید

مدیرعامل خیریه صلاح‌الدین

❓ **در ابتدا لطفاً خودتان را معرفی بفرمایید. از چه سالی فعالیت‌های خیر را آغاز کردید و خیریهی صلاح‌الدین چه زمانی و با چه هدفی تأسیس شد؟**

بنده سال ۱۳۸۲ کار خیریه را در مؤسسه‌ی خیریه‌ی دارالاحسان شروع کردم. در آنجا مسئول فنی کودکان بی‌سرپرست بودم و ۱۸ سال کار کردم. بعد از ۱۸ سال بازنشست شدم. تقریباً اوایل امسال بود که به مؤسسه‌ی خیریه‌ی صلاح‌الدین آمدم. مؤسسه‌ی خیریه‌ی صلاح‌الدین سال ۹۰ تأسیس شده است. زمینه‌های فعالیت این مجموعه تقریباً گسترده است و حوزه‌های متعددی را دربرمی‌گیرد؛ خانواده‌های بی‌سرپرست و بدسرپرست، کمک‌های دانش‌آموزی و دانشجویی، کمک‌های پزشکی و درمانی و کمک‌های مستمر مالی. در این زمینه ما یک لیست ۵۰۰ نفری از مددجویانمان را در دست داریم که در مناسبت‌های مختلف بسته‌های معیشتی و آموزشی به آن‌ها اعطا می‌کنیم. اما در کل کمک‌هایمان به یک قشر خاص اختصاص پیدا نکرده است.

در این میان، خانه‌ی خیرین سندج جهت پیشگیری از پراکندگی در چنین موقعیت‌هایی، مناطق شهر را بین ۵۰ تا ۶۰ مؤسسه تقسیم کرده است. به ما هم سه منطقه‌ی حاشیه‌ای شهر را داده‌اند؛ اما نمی‌توان مرزبندی آن را رعایت کرد. الان هم بیشتر مددجویانمان از مناطقی دیگری هستند؛ زیرا متأسفانه تعدادی از مؤسساتی که الان ثبت شده‌اند، کار نمی‌کنند و مددجویانشان در مقابل به ما مراجعه می‌کنند. ما هم که نمی‌توانیم همه را رد کنیم. مجبوریم یک تعدادی از آن‌ها را که وضع بدی دارند، بپذیریم.

به هر کسی پناه ببرند؛ اما وقتی با مؤسسات راحت بشوند مشکلاتشان را در میان می‌گذارند.

② مهم‌ترین اولویت‌های کار خیر سنندج را چه می‌دانید؟

به نظرم یکی از اولویت‌ها حوزه‌ی درمان است؛ بعد مسکن و بعد از آن کمک‌های دانشجویی و دانش‌آموزی و کمک‌های مستمر به خانواده‌های بی‌سرپرست. در کل به نظر من پزشکی و مسکن در اولویت است.

② با توجه به این شرایط آینده‌ی حوزه‌ی خیر را در سنندج رو چطور ارزیابی می‌کنید؟

در این باره می‌توانیم با مشاهده‌ی وضعیت اقتصادی کل کشور نظر بدهیم. مشخص است که خوب نیست و به تبع آن تعداد افراد فقیر بیشتر می‌شود.

② در پایان هر صحبتی دارید بفرمایید.

انتظار داریم با توجه به عام‌المنفعه و خیرخواه بودن فعالیت مؤسسات خیریه، ادارات دولتی به جای بروکراسی‌های دست‌وپاگیر، نسبت به تسریع و تسهیل امور مربوط به مؤسسات، همکاری و اهتمام لازم را به عمل آورند.

② در حال حاضر چالش‌های حوزه‌ی خیر را چه می‌دانید؟

یکی از مشکلات ما این است که ارگان‌های دولتی به مؤسسات خیریه کمکی نمی‌کنند. شاید حتی سد راهشان هم باشند. استان کردستان و مخصوصاً شهر سنندج جمعیت زیادی دارد و متأسفانه بیکاری نیز در آن بیداد می‌کند. وضعیت اقتصادی مردم بد است و جمع کردن کمک از خیرین بسیار مشکل. یکی دیگر از نیازهایی که الان تبدیل به معضل شده، مسئله‌ی مسکن است. اکثر خانه‌هایی که در حاشیه‌ی شهرند ۵ میلیون تومان ودیعه دارند که همین مبلغ با تورمی که در حال حاضر بر وضعیت جامعه حاکم است روزبه‌روز افزایش پیدا می‌کند و متأسفانه ما توان این را نداریم که همه‌ی این نیازها را برطرف کنیم.

② تعداد اعضای خیریه‌تان چقدر است؟

ما یک مسئول مشارکت برای فعالیت اجرایی داریم و شاید حدود بیست نفر کنارش باشند که همه‌ی آن‌ها به صورت داوطلبانه کار می‌کنند. هیئت مدیره و هیئت امنا هم داریم که همه‌ی آن‌ها نیز داوطلبانه کار می‌کنند. در کل هرچه کار می‌کنیم حقیقتاً برای مددجوهاست. برای خودمان اجر مادی ندارد.

② از نظر شما نقاط قوت مردم سنندج چیست؟

شکر خدا می‌توانم بگویم حس همدردی مردم خیلی خوب است. الان برای مثال ۵۰-۶۰ مؤسسه‌ی خیریه داریم که تمام منابع مالی آن‌ها را مردم تأمین می‌کنند. حتی خانواده‌هایی که فقیرند و ما به آن‌ها کمک می‌کنیم نیز به مؤسسات کمک می‌کنند.

② رفتار کردها در زمینه‌ی اعلام نیازمندی معمولاً چگونه است؟ من که شنیدم خیلی سخت نیازشان را ابراز می‌کنند. شما چطور مددجوهایتان را پیدا می‌کنید؟

مددجویان را اغلب دوستان معرفی می‌کنند. بعد ما درخصوص آن‌ها تحقیق می‌کنیم. یک سری هم دیگر واقعاً نیازمندند و نمی‌توانند بیرون

داده‌های پرسشنامه
محیط خیرخواهی

داده‌های پرسشنامه‌ی محیط خیرخواهی

همان‌طور که در مقدمه نیز ذکر شد، طرح پژوهشی محیط خیرخواهی مشتمل بر دو شکل از جمع‌آوری داده است؛ داده‌ی مستخرج از پرسشنامه و داده‌ی متنی مستخرج از مصاحبه‌های کیفی. در این قسمت، داده‌های مرتبط با بخش نخست ارائه می‌شود. ابتدا ماتریس عملیاتی پرسشنامه جهت آشنایی مخاطبان با پرسش‌ها (گویه‌ها) ارائه شده و سپس نیز نمرات میانگین ۵ بعد اصلی پرسشنامه قرار داده شده است. در بحث نمرات، میانگین شامل نمره‌ای از ۱ (به معنای بسیار کم و ضعیف) تا ۵ (به معنای بسیار زیاد و قوی) است.

ماتریس عملیاتی شاخص محیط خیرخواهی			
سطح سنجش	گویه	بعد	شاخص
ترتیبی	سهولت تأسیس و فعالیت در سازمان‌های خیرخواهانه	سهولت عملیاتی‌سازی سازمان‌های خیرخواهانه	محیط خیرخواهی
ترتیبی	آزاد بودن سازمان‌های خیرخواهانه از دخالت‌های دولت		
ترتیبی	مداخله‌ی دولت در تعطیلی سازمان‌های غیرمؤثر و حمایت از استمرار فعالیت سازمان‌های مؤثر		
ترتیبی	معافیت مالیاتی در دریافت اعانات و کمک‌های خیرخواهانه	مشوق‌های مالیاتی	
ترتیبی	معافیت مالیاتی در انجام فعالیت‌های اقتصادی (سازمان‌های کارآفرین و اشتغال‌زا)	جریان بین‌المللی خیرخواهانه	
ترتیبی	سهولت ارسال کمک‌های خیرخواهانه به کشورهای دیگر		
ترتیبی	سهولت دریافت کمک‌های خیرخواهانه از کشورهای دیگر		
ترتیبی	گشودگی فضای سیاسی برای فعالیت‌های خیرخواهانه	محیط سیاسی	
ترتیبی	وجود قوانین مؤثر و کارآمد در فضای خیرخواهی		
ترتیبی	همراهی ارزش‌ها و نگرش‌های مردم با خیرخواهی	محیط اجتماعی-فرهنگی	

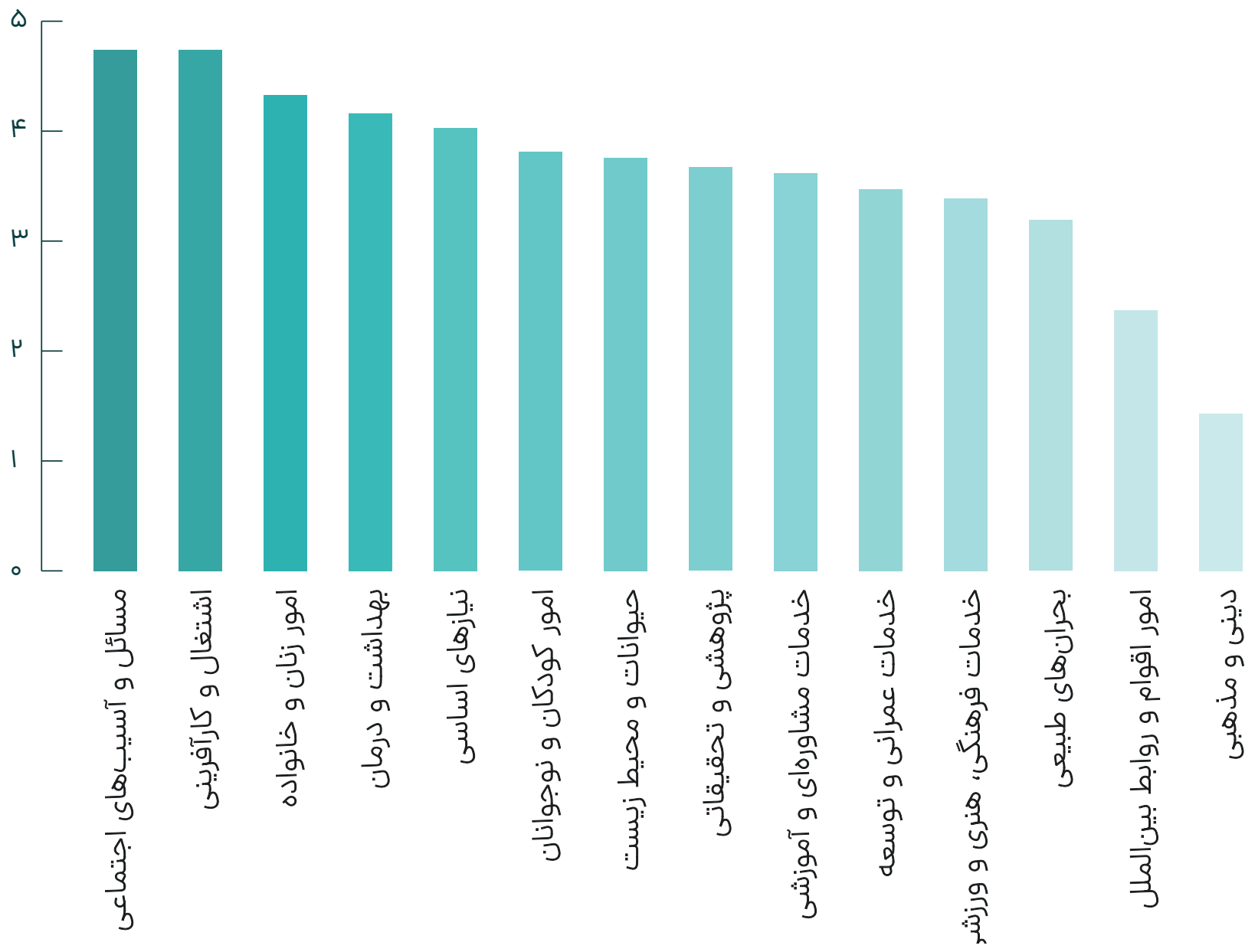
میانگین نمره‌ی ابعاد محیط خیرخواهی شهر زنجان

میانگین گویه‌ها	گویه‌ها	میانگین ابعاد	ابعاد
۲/۸۹	سهولت تأسیس و فعالیت در سازمان‌های خیرخواهانه	۲/۱۶	سهولت عملیاتی‌سازی سازمان‌های خیرخواهانه
۲/۳۳	آزاد بودن سازمان‌های خیرخواهانه از دخالت‌های دولت		
۱/۲۵	مداخله‌ی دولت در تعطیلی سازمان‌های غیرمؤثر و حمایت از استمرار فعالیت سازمان‌های مؤثر		
۴/۲۵	معافیت مالیاتی در دریافت اعانات و کمک‌های خیرخواهانه	۳/۱۳	مشوق‌های مالیاتی
۲/۰۰	معافیت مالیاتی در انجام فعالیت‌های اقتصادی (سازمان‌های کارآفرین و اشتغال‌زا)		
۱/۷۸	سهولت ارسال کمک‌های خیرخواهانه به کشورهای دیگر	۱/۶۷	جریان بین‌المللی خیرخواهانه
۱/۵۶	سهولت دریافت کمک‌های خیرخواهانه از کشورهای دیگر		
۳/۱۱	گشودگی فضای سیاسی برای فعالیت‌های خیرخواهانه	۲/۷۸	محیط سیاسی
۲/۴۴	وجود قوانین مؤثر و کارآمد در فضای خیرخواهی		
۵/۰۰	همراهی ارزش‌ها و نگرش‌های مردم با خیرخواهی	۵/۰۰	فضای اجتماعی-فرهنگی

خیریه‌ی خارج از کشور به دلیل تحریم‌های ظالمانه‌ی ایالات متحده علیه ملت ایران اشاره کرد. همچنین با توجه به معضل بیکاری در شهر سنندج و کمبودهای قابل ملاحظه‌ی این منطقه، ارسال کمک به خارج از ایران جزو اولویت‌های خیریه‌های شهر سنندج به حساب نمی‌آید. با دقت در نمره‌ی بُعد مشوق‌های مالیاتی (۳/۱۳) در شهر سنندج متوجه می‌شویم معافیت مالیاتی بالای به کمک‌های مردمی تعلق می‌گیرد. در بُعد محیط سیاسی (۲/۷۸) نیز شاهد نارضایتی مدیران خیریه‌های شهر سنندج از ضعف در قوانین مؤثر و کارآمد در فضای خیرخواهی هستیم. همچنین نمره‌ی بُعد سهولت عملیاتی‌سازی سازمان‌های خیرخواهانه (۲/۱۶) نشان‌دهنده‌ی این واقعیت است که از نظر فعالان حوزه‌ی نیکوکاری در شهر سنندج مشکلاتی در زمینه‌ی تأسیس و فعالیت مؤسسه‌ی خیریه وجود دارد که حمایت‌های دولت هم به اندازه‌ی نیاز واقعی این شهر نبوده است. هرچند براساس پژوهش‌های اطلس خیر ایران این موضوع در سایر شهرهای ایران هم قابل مشاهده است.

با مشاهده‌ی نتایج پرسشنامه‌ی محیط نیکوکاری شهر سنندج که از ۹ فعال امر خیر در این شهر به‌دست آمده، درمی‌یابیم که بُعد محیط اجتماعی-فرهنگی دارای بالاترین نمره (۵/۰۰) و بعد جریان بین‌المللی خیرخواهانه دارای پایین‌ترین نمره است. نکته‌ی قابل توجه این است که تمام فعالان حوزه‌ی نیکوکاری شهر سنندج که تیم اطلس خیر ایران با آن‌ها به گفت‌وگو پرداخته، بالاترین نمره را به همراهی مردم سنندج با نیکوکاری اختصاص داده‌اند. این امر نشان‌گر ارزش‌های و نگرش‌های خیرخواهانه‌ی مردم سنندج است که با توجه به گفته‌های فعالان عرصه‌ی خیر در این شهر، ریشه در فرهنگ دست‌گیری و یاری‌گری این مردم و همچنین باورهای عمیق مذهبی آنان دارد. اما بُعد جریان بین‌المللی خیرخواهانه در شهر سنندج نیز همچون سایر نقاط ایران (که در پژوهش‌های پیشین اطلس خیر ایران به‌دست آمده)

پایین‌ترین نمره را به خود اختصاص داد. از مهم‌ترین دلایل این اتفاق می‌توان به نبودن راه‌های ارتباطی مالی مؤسسات خیریه‌ی ایران با سازمان‌های

همان‌گونه که در نمودار سنجش اولویت عرصه‌های اصلی حوزه‌ی نیکوکاری در شهر سنندج پیداست، مسائل و آسیب‌های اجتماعی (۴/۷۴) و اشتغال و کارآفرینی (۴/۷۴) مهم‌ترین دغدغه‌ی فعالان امر خیر در این شهر هستند. همچنین عرصه‌ی امور دینی (۱/۴۳) مانند سایر مراکز استان‌های کشور که تیم اطلس خیر ایران در آن‌ها به گفت‌وگو با خیرین پرداخته است، دارای پایین‌ترین اولویت است.

نمرات ۱۴ عرصه‌ی اصلی حوزه‌ی نیکوکاری در شهر سنندج که از مصاحبه با ۹ فعال این حوزه به دست آمده به شرح زیر است:

۱. مسائل و آسیب‌های اجتماعی (۴/۷۴)	۸. پژوهشی و تحقیقاتی (۳/۶۷)
۲. اشتغال و کارآفرینی (۴/۷۴)	۹. خدمات مشاوره‌ای و آموزشی (۳/۶۲)
۳. امور زنان و خانواده (۴/۳۳)	۱۰. خدمات عمرانی و توسعه (۳/۴۷)
۴. بهداشت و درمان (۴/۱۶)	۱۱. خدمات فرهنگی، هنری و ورزشی (۳/۳۹)
۵. نیازهای اساسی (۴/۰۳)	۱۲. بحران‌های طبیعی (۳/۱۹)
۶. امور کودکان و نوجوانان (۳/۸۱)	۱۳. امور اقوام و روابط بین‌الملل (۲/۳۷)
۷. حیوانات و محیط زیست (۳/۷۶)	۱۴. دینی و مذهبی (۱/۴۳)

جدول زیر شامل ۱۴ عرصه و ۵۷ زیرعرصه در حوزه‌ی نیکوکاری است که در اختیار ۹ فعال امر خیر در شهر سنندج قرار گرفت. مصاحبه‌شوندگان در این پرسشنامه به هر زیرعرصه از ۱ (خیلی کم) تا ۵ (خیلی زیاد) نمره دادند که نتایج میانگین آن‌ها در این جدول قابل مشاهده است.

عرصه‌های فعالیت نیکوکارانه در شهر سنندج

میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت	میانگین نمرات	عرصه‌ی فعالیت
۳/۰۰	نگهداری کودکان	۳/۸۱	امور کودکان و نوجوانان
۴/۳۳	حمایت از کودکان کار		
۳/۸۹	حمایت از ایتم		
۴/۰۰	حمایت تحصیلی		
۴/۱۱	حقوق زنان	۴/۳۳	امور زنان و خانواده
۴/۲۲	بازتوانی زنان		
۴/۶۳	ازدواج		
۴/۲۲	جهیزیه	۲/۳۷	امور اقوام و روابط بین‌الملل
۴/۴۴	تحکیم بنیان خانواده		
۲/۰۰	جوامع محلی		
۱/۶۷	پناهندگان و مهاجرین	۴/۷۴	مسائل و آسیب‌های اجتماعی
۳/۴۴	بشردوستانه و صلح جهانی		
۴/۸۹	طلاق		
۴/۸۹	اعتیاد		
۴/۴۴	فقرو بی‌خانمانی		

عرصه‌های فعالیت نیکوکارانه در شهر سنندج

میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت	میانگین نمرات	عرصه‌ی فعالیت
۵/۰۰	اشتغال‌زایی	۴/۷۴	اشتغال و کارآفرینی
۴/۷۸	اشتغال زنان		
۴/۷۸	اشتغال زندانیان		
۴/۶۷	اشتغال معتادان بهبود یافته		
۴/۷۸	حمایت از کارآفرینی		
۴/۴۴	حمایت از مشاغل خانگی		
۳/۷۸	مشاوره و روانشناسی	۳/۶۲	خدمات مشاوره‌ای و آموزش
۳/۷۸	حمایت توان‌یابان		
۳/۶۷	نگهداری توان‌یابان		
۳/۴۴	حمایت سالمندان		
۳/۴۴	نگهداری سالمندان	۳/۴۷	خدمات عمرانی و توسعه
۴/۸۹	مسکن		
۳/۶۷	کتابخانه		
۳/۶۷	مدرسه		
۱/۶۷	مسجد		

عرصه‌های فعالیت نیکوکارانه در شهر سنندج			
میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت	میانگین نمرات	عرصه‌ی فعالیت
۲/۷۸	حیوانات	۳/۷۶	حیوانات و محیط زیست
۴/۱۱	حمایت از محیط زیست و منابع طبیعی		
۴/۰۰	بازیافت		
۴/۱۱	آب		
۳/۷۸	جنگل		
۳/۷۸	مراتع		
۳/۶۷	پژوهشی تحقیقاتی	۳/۶۷	پژوهشی و تحقیقاتی
۳/۴۴	خدمات فرهنگی	۳/۳۹	خدمات فرهنگی، هنری و ورزشی
۳/۴۴	خدمات هنری		
۳/۲۲	آثار باستانی		
۳/۲۲	صنایع دستی		
۳/۶۷	خدمات ورزشی		
۳/۳۳	میراث فرهنگی و بناهای تاریخی		

عرصه‌های فعالیت نیکوکارانه در شهر سنندج			
میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت	میانگین نمرات	عرصه‌ی فعالیت
۴/۰۰	درمان بیماری	۴/۱۶	بهداشت و درمان
۴/۰۰	پیشگیری بیماری		
۴/۴۴	سلامت روان		
۳/۸۹	کودکان سرطانی		
۴/۴۴	کمک هزینه درمان		
۲/۶۷	سیل	۳/۱۹	بحران‌های طبیعی
۳/۲۲	زلزله		
۳/۰۰	آتش‌سوزی		
۳/۸۹	خشکسالی		
۴/۵۶	تغذیه	۴/۰۳	نیازهای اساسی
۴/۳۳	پوشاک		
۳/۶۷	سرپناه		
۳/۵۶	صندوق قرض‌الحسنه		
۱/۴۳	امور دینی	۱/۴۳	دینی و مذهبی

با مشاهده‌ی میانگین نمرات فعالان حوزه‌ی نیکوکاری به زیرعرصه‌های امر خیر در شهر سنندج، متوجه می‌شویم اشتغال‌زایی (۵/۰۰) با فاصله‌ی معناداری نسبت به سایر زیرعرصه‌ها در صدر اولویت‌های این شهر قرار دارد. اختصاص بالاترین نمره از سوی هر ۹ مصاحبه‌شونده به حوزه‌ی اشتغال و تأکید آنان در خلال گفت‌وگوها به این امر نمایان‌گر معضل بیکاری در میان جوانان این منطقه است. مطابق گزارش‌های ارائه شده از سوی مرکز آمار ایران از آخرین وضعیت اشتغال نیز استان کردستان با اختلاف بیشترین درصد افراد بیکار را در کشور داراست. بر اساس این گزارش‌ها در زمستان ۱۴۰۱، حدود ۲۰ درصد جوانان بین ۱۸ تا ۳۵ ساله این استان فاقد شغل هستند که این عدد ۵ درصد بیشتر از استان دوم (کرمانشاه) بوده است. با این تفاسیر قابل فهم است که چرا سایر زیرعرصه‌های مرتبط با حوزه‌ی اشتغال، از جمله اشتغال زنان (۴/۷۸)، اشتغال زندانیان و افراد دارای سوءسابقه (۴/۷۸)، حمایت از کارآفرینی (۴/۷۸) و اشتغال معتادان بهبودیافته (۴/۶۷) نیز بالای این جدول قرار گرفته‌اند. نمرات بالای زیرعرصه‌های طلاق (۴/۸۹) و اعتیاد (۴/۸۹) و تطابق آن با متن مصاحبه‌های خیرین شهر سنندج نشان‌گر شرایط نامطلوب این شهر در حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی است. وجود زیرعرصه‌ی ساخت و مرمت مسکن (۴/۸۹) هم در بالای این جدول با توجه به وجود یکی از پرجمعیت‌ترین مناطق حاشیه نشین شهری کشور در نزدیکی شهر سنندج قابل درک است. ناحیه منفصل شهری نایسر حدود هفتاد هزار نفر جمعیت دارد که از محروم‌ترین نقاط استان کردستان به شمار می‌آید.

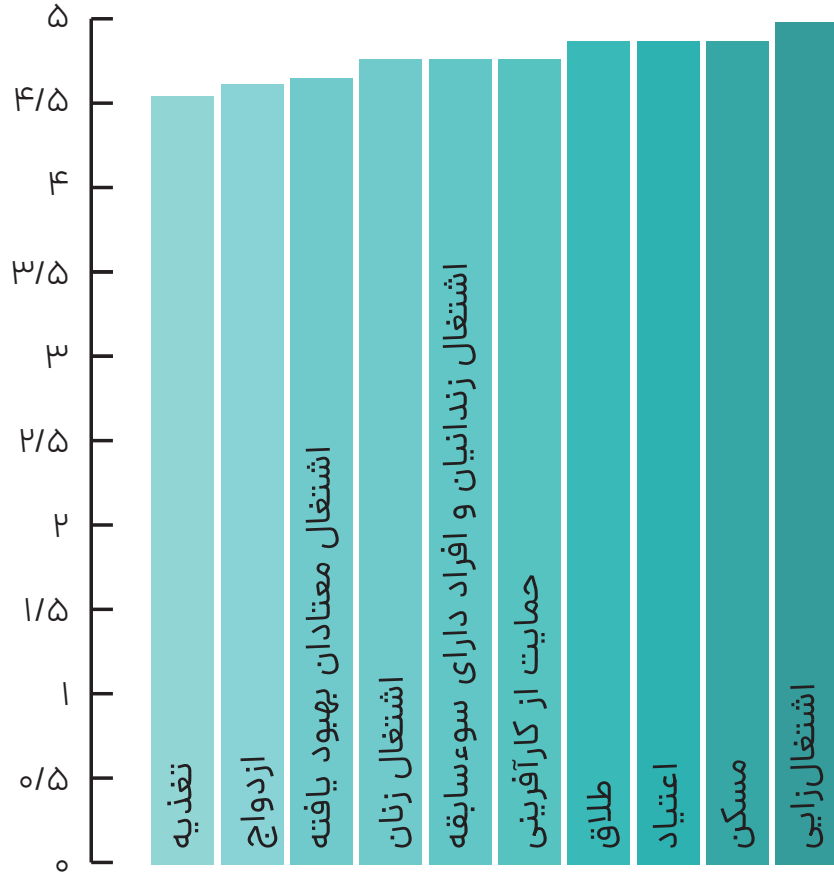
میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت
۳/۴۴	خدمات هنری
۳/۳۳	میراث فرهنگی و بناهای تاریخی
۳/۲۲	آثار باستانی
۳/۲۲	صنایع دستی
۳/۲۲	زلزله
۳/۰۰	نگهداری کودکان
۳/۰۰	آتش‌سوزی
۲/۷۸	حیوانات
۲/۶۷	سیل
۲/۰۰	جوامع محلی
۱/۶۷	مسجد
۱/۶۷	پناهندگان و مهاجرین
۱/۴۳	امور دینی

میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت
۳/۸۹	خشکسالی
۳/۷۸	مشاوره و روان‌شناسی
۳/۷۸	حمایت از توان‌یابان
۳/۷۸	جنگل
۳/۷۸	مراتع
۳/۶۷	نگهداری از توان‌یابان
۳/۶۷	کتابخانه
۳/۶۷	مدرسه
۳/۶۷	سرپناه
۳/۶۷	خدمات ورزشی
۳/۶۷	پژوهشی و تحقیقاتی
۳/۵۶	صندوق قرض‌الحسنه
۳/۴۴	بشردوستانه و صلح جهانی
۳/۴۴	حمایت از سالمندان
۳/۴۴	نگهداری از سالمندان
۳/۴۴	خدمات فرهنگی

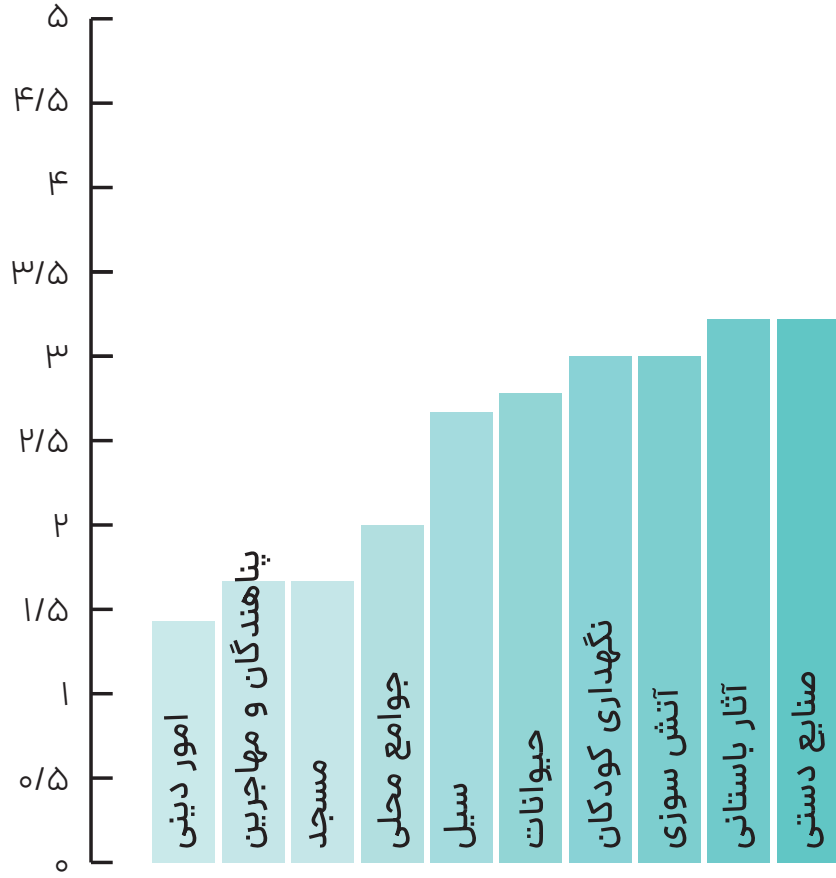
میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت
۴/۴۴	فقر و بی‌خانمانی
۴/۳۳	حمایت از کودکان کار
۴/۳۳	پوشاک
۴/۲۲	حمایت از زنان بی‌پرست و بدسپرست
۴/۲۲	جهیزیه
۴/۱۱	حقوق زنان
۴/۱۱	محیط زیست و منابع طبیعی
۴/۱۱	آب
۴/۰۰	حمایت تحصیلی
۴/۰۰	درمان بیماری‌ها
۴/۰۰	پیشگیری از بیماری‌ها
۴/۰۰	بازیافت
۳/۸۹	حمایت از ایتام
۳/۸۹	کودکان سرطانی

میانگین نمرات	زیرعرصه‌های فعالیت
۵/۰۰	اشتغال‌زایی
۴/۸۹	طلاق
۴/۸۹	اعتیاد
۴/۸۹	مسکن
۴/۷۸	اشتغال زنان
۴/۷۸	اشتغال زندانیان و افراد دارای سوءسابقه
۴/۷۸	حمایت از کارآفرینی
۴/۶۷	اشتغال معتادان بهبودیافته
۴/۶۳	ازدواج
۴/۵۶	تغذیه
۴/۴۴	تحکیم بنیان خانواده
۴/۴۴	حمایت از مشاغل خانگی
۴/۴۴	سلامت روان
۴/۴۴	کمک‌هزینه درمان

۱۰ اولویت اول نیکوکاری در شهر سنندج

۱۰ اولویت آخر نیکوکاری در شهر سنندج

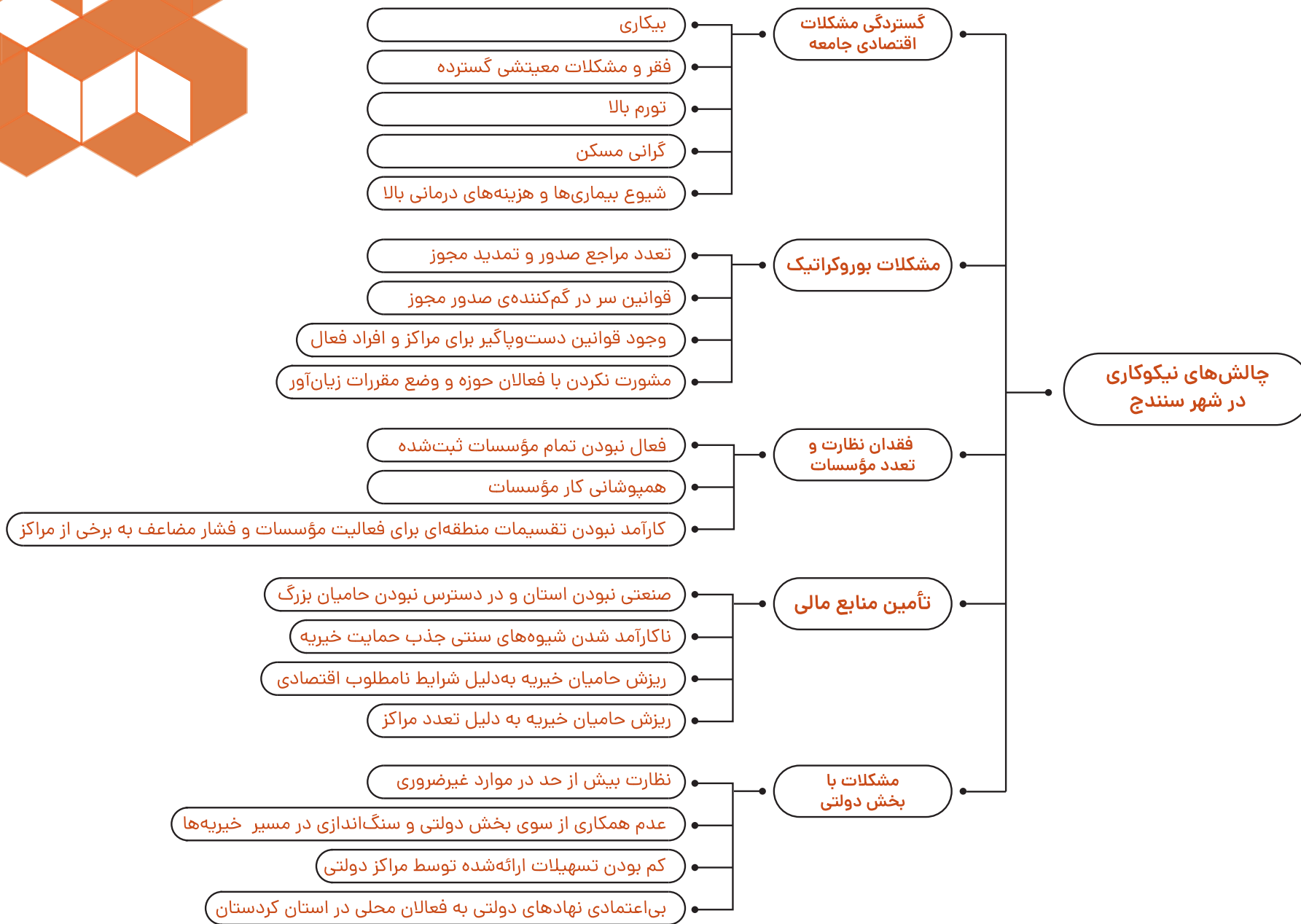

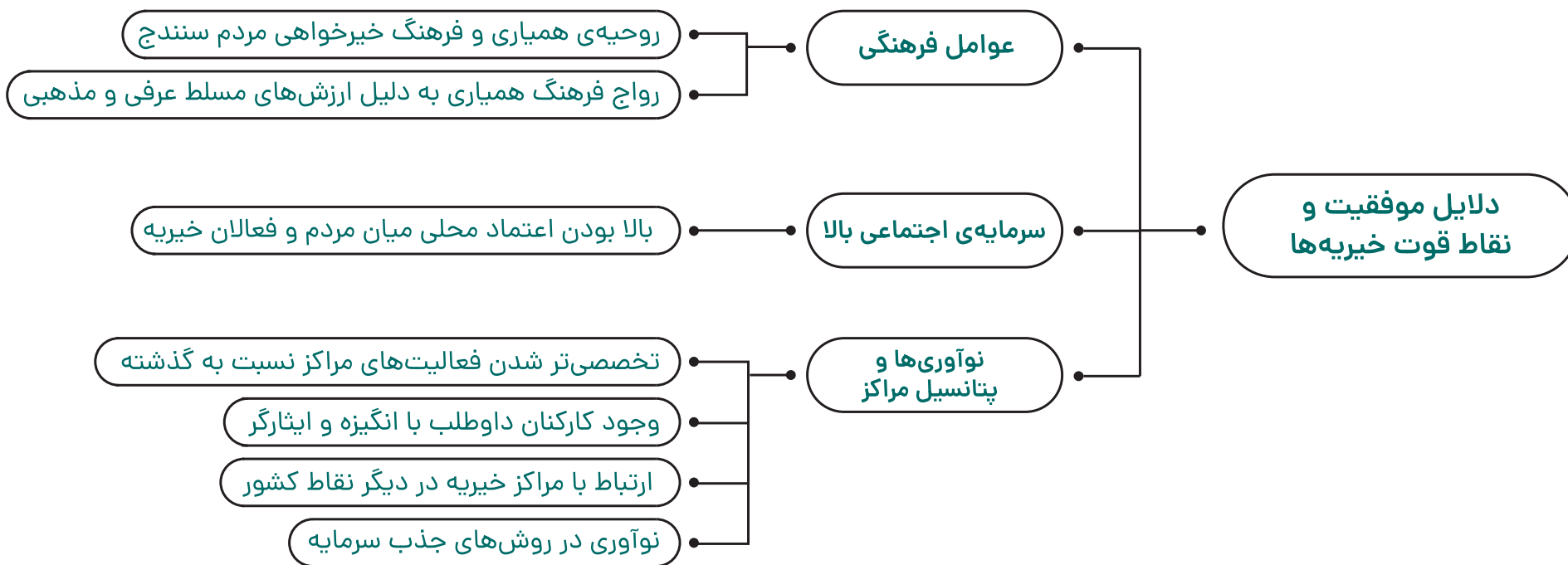
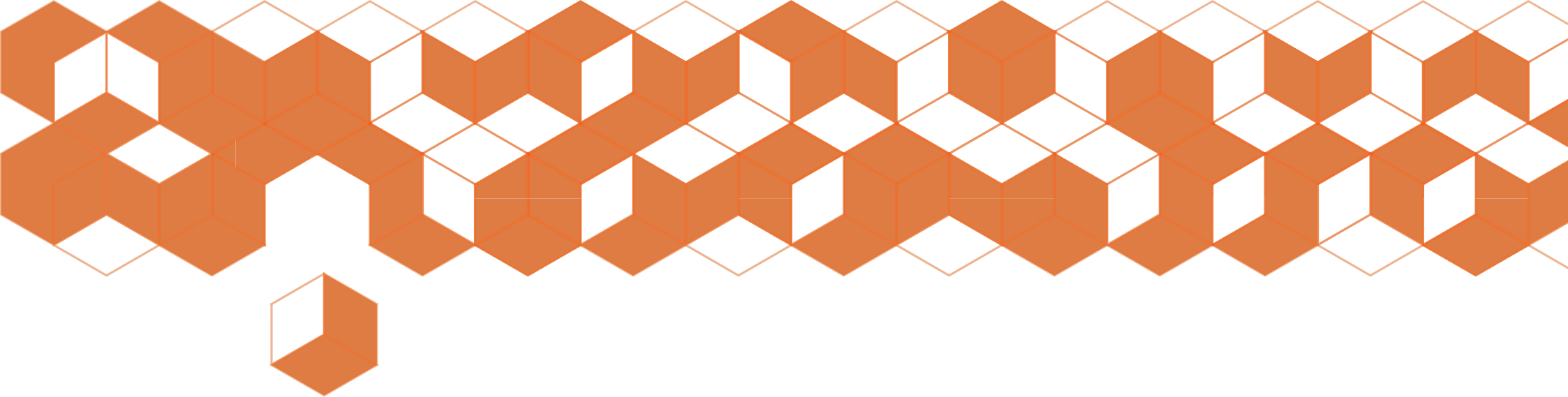
مؤخره

شرحی تحلیلی بر گفت‌وگوها

هریک از گفت‌وگوهای ما با فعالان خیر شهر سنندج ابعاد متفاوتی از خیرخواهی و محیط نیکوکاری این شهر را آشکار ساخت. با سابقه‌ی فعالیت، تاریخ تأسیس، نوع و حیطه‌ی فعالیت برخی از مهم‌ترین خیریه‌های این شهر نیز آشنا شدیم. آنچه در این قسمت، یعنی بخش پایانی گزارش، حائز اهمیت است، یافتن سرخ‌های تحلیلی از این گفت‌وگوهاست. تلاش می‌کنیم تا ذیل چند بخش مجزا، مهم‌ترین دستاوردها، چالش‌ها و نیازهای بخش نیکوکاری در شهر سنندج را مشخص کنیم. لازم به ذکر است، مواردی که در ادامه به‌عنوان چالش‌ها، دستاوردها و نیازهای خیریه‌های شهر سنندج مطرح می‌شود، احتمالاً اشتراکات بسیاری با وضعیت خیریه‌های شهرهای دیگر داشته باشد.

سخن پایانی

سنندج مرکز استان زیبای کردستان در غرب کشور است. وجود برخی کاستی‌ها در این شهر شرایط خاصی را برای خیریه‌ها در آن به وجود آورده است. با وجود تمامی سختی‌ها و معضلات، خیریه‌ها در این شهر فعالیت چشمگیر و پرتعدادی دارند و این مسئله میسر نمی‌بود مگر به واسطه‌ی حمایت مردم این شهر که اهتمام کاملی به یاری‌رسانی به هم‌نوعان خود دارند. در ادامه دو ملاحظه‌ی اساسی در مورد شرایط خیریه‌ها در سنندج، که از خلال تفسیر و تحلیل مصاحبه‌های انجام‌شده طی پژوهش حاضر استخراج شده، بیان خواهد شد. امید است که این امر در بهبود محیط خیرخواهی سنندج مؤثر باشد.

الف) بیکاری گسترده کلید سلسله‌ای از مشکلات خیریه‌ها

معضل بیکاری البته مختص به شهر سنندج یا استان کردستان نیست و واضح است که ریشه‌کن کردن آن هم تنها با فعالیت خیریه‌ها شدنی نیست. اما باید گفت بیکاری گسترده در این شهر سلسله‌ای از مشکلات اقتصادی و اجتماعی را باعث شده که باری سنگین بر دوش موسسات خیریه‌ی این شهر قرار داده است. بیکاری گسترده، به‌خصوص در شهرستان‌های استان کردستان، موجی از مهاجرت به سمت مرکز استان که در آن امکانات اقتصادی بیشتر است، به وجود آورده. این مهاجرت گسترده و بیش از ظرفیت شهر سنندج، خود به افزایش حاشیه‌نشی و متعاقب آن معضلات اجتماعی دیگری از جمله اعتیاد، فقر شدید و گسترده و ... منجر شده است. گفتنی است شهر سنندج یکی از بزرگ‌ترین شهرک‌های حاشیه‌ای کشور، به اسم ناپسر را در کنار خود جای داده که آبنه‌ی تمام‌نمای آن چیزی است که در این ملاحظه بیان می‌شود. وجود فقر شدید در کنار شیوع بیماری‌هایی همچون سرطان و بالا بودن هزینه‌های درمان درکنار هم توده‌ای از افراد را به وجود آورده که نه تنها توان پرداخت هزینه‌های درمان خود را ندارند، که در فراهم آوردن مایحتاج معیشت روزمره‌ی خود درمانده‌اند. تعدد این افراد، یعنی مددجویان و ذی‌نفعان خیریه که در انتظار رفع نیازهای ابتدایی زندگی خود هستند، به مؤسسات خیریه اجازه فعالیت در زمینه‌های تخصصی را نمی‌دهد و بیشتر توان این مراکز را مصروف تهیه‌ی مایحتاج معیشت این نیازمندان می‌کند. چنین روندی مراکز خیریه را از تخصصی‌کردن و گسترش فعالیت‌ها و بهبود خدماتشان باز می‌دارد. پس می‌توان گفت این بیکاری گسترده و معضلات متعاقب آن از کلیدی‌ترین موانع بر سر راه فعالیت‌های خیریه در شهر سنندج است که کلید حل آن در همکاری میان بخش دولتی و خیریه نهفته است.

ب) نوآوری در جذب کمک و ارائه خدمات

یکی از مواردی که در گفت‌وگو با فعالان خیریه‌ی شهر سنندج پرتکرار بود، احساس نیاز آنان در مورد نوآوری در فعالیت‌های خیرخواهی است. هم نوآوری در شیوه‌ی جذب کمک و تأمین منابع و هم نوآوری در شیوه‌ی ارائه‌ی خدمات. از شواهد پیداست که تلاش برای جمع‌آوری کمک به شیوه‌ی گذشته، به‌خصوص با تأکید بر جذب کمک مالی، دیگر پاسخگوی نیازهای خیریه‌ها نیست چون از یک سو ریزشی در پایگاه اهداکنندگان وجود داشته است و از سوی دیگر بسیاری از اهداکنندگان، مخصوصاً اهداکنندگان بزرگ، تمایلی به اهدای کمک در قالب مالی ندارند. پس بهتر است مؤسسات خیریه به سمت جذب کمک‌های غیرمالی همچون کالاها و خدمات حرکت کنند و در استراتژی‌های تأمین مالی خود نیز تجدیدنظر کرده و توجهی به حوزه‌های مغفول، همچون فعالیت در شبکه‌های مجازی، داشته باشند. از سوی دیگر بسیاری از مسئولان مؤسسات خیریه سنندج اظهار داشتند که روند فعلی اهدای کمک‌های معیشتی به افراد چندان مطلوب نیست و فشار سنگینی را بر مؤسسات وارد می‌کند و در نهایت وضع زندگی مددجویان نیز بهبود چندان نمی‌یابد. آن‌ها معتقد بودند اگر مؤسسات خیریه بتوانند کارآفرینی انجام دهند، هم در کوتاه مدت و هم در بلند مدت نتایج بهتری به دست خواهند آورد. همچنین مراکز خیریه و مددجویان هم شرایط بهتری را تجربه خواهند کرد. تمام این‌ها در کنار هم نشان از حیاتی بودن نوآوری در شیوه‌ها و روش‌های فعالیت مراکز خیریه در این شهر دارد؛ کمااینکه تا به اینجای کار مراکزی که در جهت این نوآوری کوشیدند نتایج مطلوبی را به دست آوردند.